



Ilustrace: Tereza Sigmundová - IBIŠEK

NA SLOVÍČKO S TEREZOU SIGMUNDOVOU ...

Mgr. Tereza Sigmundová je členkou výtvarné sekce Východočeského střediska Obce spisovatelů v Pardubicích. Rozhovor vznikl jako doprovod k její kresbě na úvod tohoto čísla Kruhu.

Řekněte něco o sobě.

Myslím si, že jsem „bytosť z jiného světa“, trochu mimo pulzující realitu úspěchaného dneška. Snažím se hledat krásu a potěšení i v těch nejobyčejnějších věcech a nepatrných detailech, které obohacují můj vnitřní svět, mé citové prožívání. Snažím se vnímat přírodu všemi smysly – cítit vůni zoraného pole, dotýkat se hladkých valounků vylovených z řeky, naslouchat kapkám deště, které hrají na barevné klávesy listů, vychutnat si ledovou krůpěj ranní rosy.

Byla bych ráda, kdyby každého člověka dokázal nadchnout sebemenší element přírody, který by zapůsobil na city a proměnil duši dnešní civilizace.

Jak jste se dostala ke kumštu a co v něm sledujete?

Jsem vlastně pokračovatelkou rodinné tradice. Kráčím ve stopách svého dědy a táty. Už odmalinka mám ke kresbě, a hlavně k malbě, láskyplný vztah. Mým inspiračním zdrojem je příroda, především přírodní detail a krajina ve všech svých proměnách.

V poslední době se snažím „poprat“ s tématem MOŘE, s jeho metamorfozami – od běsnícího živlu, kdy příboj zuřivě naráží na útesy až ke klidnému stavu perleťové hladiny.

Co považujete za své úspěchy?

Vnitřní uspokojení pocítím, když dokončený obraz pochválí jednak můj otec nebo některý z jeho přátel. Největší radost mám, když jsem atmosférou obrazu vtažena do jeho děje a cítím, že je to to pravé.

Jak chápete své členství ve výtvarné sekci Vč. střediska OS a jaký máte názor na existenci bulletinu Kruh?

Myslím si, že je povznášející, když se lidé, kteří mají společný zájem, umělecké nadšení, sejdou a podělí se o své zážitky, názory, představy a odpoutají se (i když jen na chvíli) od stereotypu každodenního shonu.

Je důležité, aby se tento bulletin dostal mezi nejširší veřejnost, která se postupně čím dál tím více odpoutává od poezie a umění.

Děkuji za odpovědi. Milan Dušek.

Je možné si vzít do pekla modré z nebe? (aforismy Marty Urbanové)

VĚRA KOPECKÁ

Příběh

Jsem tráva v údolí
zimou pomačkaná
dychtivá jara
ustýskaná po slunci
Přicházíš
Něžný jarní vánek
Odnášíš stará
šedivá stébla pryč
Objímáš zelené
rašící jazýčky
ještě sepnuté v modlitbě
ještě bledé a nejisté

Jsi sadař
co uschlé větve prořezává
dávných vzpomínek
a zmlazuje strom
aby mohl znovu kvést
a plodit

Jsem dlaň dne
Pták usedl
a založil hnízdo

NEOBYČEJNÍ OBYČEJNÍ LIDÉ

Jednou z chotěbořských dominant je socha Ignáta Herrmanna, rodáka z blízkého Horního Mlýna. V lepší části svého díla věnoval dominantní pozornost žánrově realistické drobnokresbě „obyčejných“ lidí (literární historie hovoří s přezíravostí o figurkách), naplněných soucitem a dobromyslným humorem. Snad inspirována literárním odkazem slavného rodáka vykročila s odstupem celého století v jeho šlépějích pilná chotěbořská spisovatelka **Marta Urbanová**. Mnohé se změnilo. Prostředí, sociální podmínky, názorové spektrum, mezilidské vztahy. Stále však přetrvává málo noblesní rozdělování společnosti na lidi významné a obyčejné. Bez kolika tzv. významných lidí bychom se obešli, za kolika tzv. obyčejnými lid-

mi zůstává sice nenápadná, ale trvalá stopa! Jeden každý zdánlivě všední život je vyplněný řadou dramatických událostí, námětem hodným povšimnutí. Právě v tom spočívá nejpodstatnější rozdíl v pojetí tvorby mezi klasikem Hermannem a Urbanovou, která se v těchto dnech prezentuje působivě vypravenou knihou **MEDONOSKY**. Pro toho, kdo má ke knihám hlubší vztah – radost pohledět. Obal však nesmí být pouhou vějíčkou, rozhoduje obsah. Tentokrát je zcela adekvátní. V některých postavách a postavkách Marty Urbanové starší chotěbořští občané nepochybně poznají konkrétní osoby. Autorka tím tak trochu nese svou kůži na trh, třebaže čas zajisté mnohé zaoblil, uhladil, zamlžil, smazal. Líčí svoje zdánlivě všední protagonisty s emotivním zaujetím, shovívavým pochopením i nadhledem, jako součást dobového koloritu města. Dokázala se vyhnout stereotypnímu přístupu, který bývá častým handicapem povídkových knih, jakož i někdy velice trapnému módnímu politizování. Albínce od pana Knice či Emilce, která byla ve městě přes psy (cituji), pranic nezáleželo na tom, kdo zrovna sedí na radnici či ve významnějších křeslech, prožívaly svoje dny po svém, vyznávaly vlastní priority, které se okolí mohly jevit jako podružné. Platí to o mnohých dalších postavkách. Z pětadvaceti krátkých povídek jsou podstatně působivější ty, které spadají hlouběji do propasti času. Možná proto, že jsou motivovány i autorčiným aktivním zapojením do průběhu událostí. Trochu plošeji působí povídka s rozlehlejším námětem (Sekretářka, Litránek), kterým by slušel větší prostor, soudnickářský nádech jim nesvědčí. Medonosky jsou však rozhodně sbírkou drobných povídek, která v kontextu současné české literatury tématicky představuje výjimku, jednotlivé návraty do „starších“ časů přerůstají v drobná nostalgická pohlazení. S vročením 2008 vydalo knihu za finanční podpory města Chotěboř nakladatelství **Balt-East**.

František Uher

HOUDINI, ESKAMOTÉR

Lubomír Macháček

Borek zvedl nohu a opřel ji o radiátor, aby si zavázal tkaničku u boty. Sotva však pohyb dokončil, zaševelil ve vedlejší místnosti telefon. Tak neurčitě a plíživě ... Očima uhnul nerozhodně k hodinám, už byl duchem na cestě domů.

„Tady je detektivní agentura Borek Borek.“

„Jste soukromý očko?“ zahuhňal dýchavičný hlas.

„Jo, někdy i přímhouřený.“

„Hledám ...“ zakolísal hlas, jako by najednou nevěděl, co.

„Co hledáte?“ opakoval trpělivě Borek.

„Potřebuju zabít Houdiniho ... Včera už bylo pozdě.“

„To jste na špatný adrese, strejdo,“ zašklebil se Borek.

Byl z lidí unavený, někdy i naštvaný. Stýkal se s nimi den co den, už třicet let si hrál na drsňáka a nabízel jim za pár šupů své služby ... Ale tohle byla i pro Borka silná káva, lidi rozhodně nezabíjel.

Většina těch, kteří volali, potřebovali něco řešit teď a hned. Tvrdili, že mají problém, ať už ho opravdu měli nebo ne. I Hlavica, tak se ten chlapík jmenoval, ho začal ze sebe soukat. Utekla mu prý ženská s holčičkou a on podezřívá Houdiniho. Mluvil šroubovaně, zmateně, možná se někde v nálevně potkal s lahvičkou.

Borek se nakonec nechal přemluvit a dal si s ním schůzku. Chvilí tloukl špačky a pak se začel do novin. Sport za dolary, kultura za dolary, mord za dolary ... burza bez dolarů. Samé povzbudivé zprávy. Ale aby se Hlavici zeptal, odkud volá ... To prošvihl.

Konečně zadrčel u dveří zvonek. Někdy zvonily cikánské děti, a pak obíhaly dům a dělaly na něho dlouhé nosy a šikmé oči. Zdravil je obdobným způsobem, docela se tím uvolnil.

Tentokrát ale vklouzl do dveří nějaký tichošlápek, tělo za groš kudla, na hlavě nakrátko zastřižené vlasy, takový zimoztráz. A vůbec ta jeho vizáž! Borek si Hlavicu pro jeho neklid nazval tančícím domem.

„Co kdybyste přišel zítra po osmé?“ přivítal ho.

Hlavica však zavrtěl hlavou a bezradně omrkl stísněný prostor čekárny, jako by právě tohle bylo místo, po němž jeho dušička tak usilovně prahla.

Borkovi připadal chlapík utahaný jak páteční ráno. Posadil si ho naproti sobě a pozoroval igelitku, kterou si muž odložil na vedlejší židli. Člověku ledasco projelo hlavou, třeba jestli v ní netiká pekelný stroj, ale taška vypadala prázdná, téměř nevinně.

„Mohu vám věnovat třicet minut, pane Hlavico,“ řekl pro jistotu. „Za tu dobu musíme stihnout všechno podstatné. Tak spusťte, co vás trápí? Říkal jste něco o ženě ...“

První slova chlapík spolkl, vrásky z čela se mu zaplétaly a přetékal do tváří, očima bloudil v dálavách ...“

„Umíte dobře střílet?“ vyštěkl Hlavica.

„Nějaké to okno bych snad trefil. Nasadila vám parohy? Řekl bych, že s vašim nejlepším přítelem ...“

„Ráno jsem se probudil, Markéta nikde. Je to má velká láska ...“ naklonil se přes stůl a chytil Borka úpěnlivě za ruku. Hlas mu vzrušením zakolísal natolik, až měl v puse knedlík. „Nebyla tam ani dcerka. Napadlo mě, že po nás zůstanou jen dvě prázdné postele. Pro tohle jsem žil?“

„Někdy ani postele nezůstanou. Pohádali jste se?“

„Jo, pohádali. Začínají prázdniny. Chtěla si vzít holku a odjet za ním ...“

„Nudila se?“

„To nevím.“

„Za kým chtěla odejít?“

„Kdysi jsme ho viděli v Paříži ... Nechával si tělo spoutat řetězy a potápěli ho do Seiny. Říkali mu Houdini. Je eskamotér a čaruje s námi. Kdy se mu zachce, bere to nejdražší ... Čas. Bude mně sedmdesát a jí čtyřicet,“ hořekoval stařec, hlava mu klinkla mimo osu, vrátil ji po chvíli do vzosnější polohy a pokračoval: „Markéta, moje žena ... ale můžu vás ujistit, že v tom postel není. Touha vyprchá. Měli jsme se moc rádi. To ona mě přemluvila, abych se rozvedl a vzal si ji,“ hekl a začal vyprávět, jak se poznali s Markétou v centrálním skladu mezi regály potravin, kde dělal vedoucího.

První manželství se jí nepovedlo, dvakrát utekla za Houdinim, přitahoval ji jako magnet. Pak se potkala s ním, s Hlavickou. No, rozvedl se. Děti mu už vyletěly dávno z hnízda, měl vedle sebe vadnoucí vyprahlou ženu a Markéta byla mladice, Ženská se vším všudy, chápete?

Začali nový život. Narodila se jim Vlastička. Ona má Markéta postavu jako lusk, sošnou, je taková plná.

„Má plný rty, plný boky, ruku byste jí mezi stehny neprostrčil. To byste ji musel vidět,“ dodal zasněně, sáhl do igelitky a vyndal z ní ohmatanou fotografii. „Co říkáte?“

Borek spatřil na snímku mladou ženu, vyhlížela spokojeně. Vlasy stažené mašlí, v plavkách křivolaký výstřih a spousty polapených očí. Stavěly s holčičkou hrad z písku.

„To jsou v Dalmácii na pláži, nechte si ji, abyste věděl, že nelžu,“ vydechl a dodal: „Nedokážu bez nich žít, opravdu ne.“

„A dál?“

„Po převratu chtěla zkusit podnikat. Nejdřív jezdila na trhy do Valů a prodávala froté fusekle. Nebylo to špatný. Pak potkala Houdiniho. Přišlo to někdy na podzim. Tenkrát jsem o tom ještě nevěděl, jenom jsem pozoroval, jak uprostřed podzimu svítí a nejmíc jí svítla kolena. Člověk se nemohl vynadívát.“

„Říkal jste, že svým chlapům nasazovala parohy ...“

„To jste říkal vy!“ vydechl prudce a málem ztratil rovnováhu. Musel se zachytit stolu. „On je tady!“ znejistěl.

„Houdini? Ten ale přece dávno zemřel!“

„Vy ho necítíte?“ odvětil a zvedl k Borkovi udivené oči. Muž ještě více zestárl, pohled mu utkvěl na rafii nástěnných hodin, kterou jako by chtěl zastavit. „Má takový stan, jezdí od štace ke štaci a čaruje!“

Borka napadlo, že se starcem není něco v pořádku. Měl dojem, že Hlavica je chvílemi duchem mimo, mluvil tak zmateně.

První Borkova otázka se týkala času. Hlavica správně odpověděl, že bude pět odpoledne, ale když se ho Borek zeptal, jaký se píše letopočet, zaváhal. Nejdřív

řekl devadesát šest, pak devadesát sedm, vyjmenoval sice dny v týdnu, ale na měsíce už měl „okno“. Dokonce jednu chvíli ani nevěděl, kde je. Pak se rozplakal a vyčínil Borkovi, že na něho chystá nějaký podraz.

„Zavolám doktora, hned tu budou!“ řekl rezolutně Borek a odkráčel do vedlejší místnosti k telefonu. Vymáčkal číslo, zvedl sluchátko ... A zaslechl jen neskutečné ticho.

Houdini! Napadlo ho. Je tu opravdu s námi.

Cestou zpět do místnosti mu došlo, že město je celé bolavé, od jara mu strkali pod kůži novou telefonní síť, skočím zavolat vedle, chystal se oznámit Hlavicovi, ale tu větu už nevyslovil, protože židle, v níž stařec před okamžikem trůnil, zůstala osiřelá. I jeho igelitka zmizela.

Borek vyběhl ven. Udělal pár spěšných kroků za roh domu, vrátil se a teprve pak dědka spatřil. Hlavica tančil kolem nějaké mladé ženy s holčičkou. Hlavu měl opět vychýlenou z osy a pokoušel se s ní rozprávět. Z té dálky to dokonce vypadalo, že štěstím mává křídly, protože konečně objevil svou Markétu. Když ale Borek přikvačil blíž, pochopil, že k němu žena očividně nepatří.

„Jdeme, pane Hlavica,“ řekl a uchopil starce za paži.

„Já chci domů, domů! Bydlím kousek odtud,“ zaúpěl muž a usouzeně na svého zachránce pohlédl.

Hlavica nelhal, bydlel opravdu nedaleko. Vraceli se spolu. Dědek dělal vratké a přitom dlouhé čapí kroky, až mu kostra chrastila a igelitka za ním vlála. Borkovi připadalo, že stařík chytil druhý dech. Výtah, čtvrté patro, klíč a oprýskané dveře. Spanilá jízda končila.

„Pojďte dál, no pojďte, ať nám nevynesete spaní,“ táhl Borka naléhavě dovnitř. „Abyste si nemyslel, že jsem nějaký Hej počkej ... Vidíte, není tady.“

Borek vklouzl do bytu s úmyslem přivolat záchranku odtud. Zdálo se mu ale, že doma měl už Hlavica kupodivu zase všech pět pohromadě a že přítmi chodby a obrysy známého prostředí ho naopak uklidnily.

Když Borek zakopl v předsíni o kartáč a o přezůvky, rozletly se dveře od pokoje a objevila se v nich žena. Zjevila se mezi čtyřmi stěnami, drobná a nenápadná vzklíčila jako semínko, které vzápětí dozrálo.

„Konečně seš tady!“ spráskla ruce a vyčítavě na Hlavicu pohlédla. „Už jsem volala policajty. Je někdy trochu pomatený,“ omluvně zdvihla oči k Borkovi.

Dědek, očividně zaskočený, zmizel rychle kdesi v hloubi bytu, aby strávil to pokoření bez újmy na své důstojnosti. Borek naopak vytrval a urovnával věci na pravou míru:

„Hledal Markétu, měl o ní strach. Prý se mu ráno ztratila ...“ vysvětloval a přitom ženě zašermoval rodinným fotem pod nosem: „Znáte tuhle dámu?“

Okamžik civěla na fotografii, pak řekla dojatě:

„Ach Bože!“ Znovu se lopotně nadýchla, vzala Borka za ruku a okamžik sbírala odvahu. „To jsem přece já.“

„Vy?“

„Já a naše dcera před třiceti lety!“

„Chtěl kvůli vám odbouchnout člověka. Určitě žertoval. Měla jste tenkrát s Houdinim něco?“ ztlumil důvěrně hlas, přikládaje i další významy tomu, co právě nadhodil.

„Jednou jsme ho viděli v Paříži,“ odvětila zaraženě a zkoumavě na Borka pohlédla: „Zešilel, dědek jeden?“

„Nemyslím. To Houdini ho popletl.“

„Opravdu jsem s ním nic neměla!“ trvala na svém. „Žárlí. Jsou to jen jeho fantazie.“

„Ale měla, každý s ním něco měl!“ odvětil zvolna Borek, vrátil jí fotografii a odporoučel se.

Venku před domem zvedl hlavu. Za oknem postával Hlavica a někam odhodlaně civěl. Možná na odraz své stařecké tváře ve skle, možná si plánoval už další cestu.

Do mládí.



Z výborové schůze 12. 12. 2008

ALENA KORDÍKOVÁ

TOBĚ

Foukni do pampelišky.
Ponoř se do rozkoše.
Snad odpustí ti hříšky.
Pohlédni na svět z výšky ...

Jak stěhovaví ptáci
se ráda domů vracím ...

V zádech siroba zamrazí –
pokradmu sčítáš groše -

STUDÁNKA

studánko dešťů bezbřehá
ty dávaš polím pít
pozvedáš pole polehlá
jak starodávny štít
když bledne slunce rudolící
s pramínků vody duhu vážeš
a namáčíš ji ve sklenici
modrého kalamáře

NEOBYČEJNOSTI ZE ŽIVOTA ŠTEFANA KONVIČKY

Jiří Frýzek

Krátce po skončení druhé světové války se nastěhoval do dávno opuštěné a napolo již rozpadlé chalupy v malebném podhůří našich Kačenčiných hor jistý Štefan Konvička s podivnou dcerou Ágnes a přenáravně sedřenou manželkou. Byl vám to vskutku prazvláštní člověk. Od přírody tak trochu podivín, nemožně zarostlý snad jako biblický Ezau, od božího rána do pozdních nočních hodin neustále navléknutý do prosmolených hadrů a nemožně sešlapaných gumáků.

Pravda, čas od času se pokoušel pracovat, i když mu práce – popravdě řečeno – nikdy příliš k srdci nepřišla. No jen si představte, dokonce ho prý odváděla od jeho největší slasti, kterou býval odjakživa alkohol. Jinak vám ale dokázal konzumovat úplně všechno, co teklo. Samozřejmě kromě mléka a vody. Jeho rodina žila jednoduše, jak se říká – ze dne na den. Nejlépe se jí však vedlo v letních měsících, kdy stará Konvičková získávala prodejem lesních plodů přece jen nějakou vždy potřebnou korunku. Kromě toho chovala králíky a slepice, na docela maličkém kousku kamenitého políčka se jí urodilo něco málo erteplí. Ačkoliv byla od přírody široko daleko vyhlášená metrnice, se svým mužským a hlavně s nepodařenou dceruškou stejně nikdy nic nesvedla.

Slečinka Ágnes, vytáhlé dlouhovlasé děvče poněkud mdlého rozoumku, se dočista potatila. Neustále se jen povalovala a občas – zpravidla navečer – vyrážela do světa. Stávalo se dokonce velice často, že místo chleba a másla přinášela z obchodu toliko kořalku k nemalé pantátově radosti. To pak nastalo doslova

boží dopuštění. Chuděrka máma řádila vždycky jako pominutá. Žalostně lomila rukama a svolávala přitom veškeré mocnosti pekelné, ale stejně to chuděrce nebývalo nic platné, protože to ta nezdárnice udělala napříště znova.

Ágnes si přivedla po čase dřevorubce Imricha, jinak amanta značně vznětlivé nátury. Nebylo proto divu, že se velice často dostával do křížku se starým Konvičkou. Po určité době se situace mezi nimi vyhroutil natolik, že se dokonce poprali. Opilý Imra ho tenkrát uhodil neomaleně sekyrkou a ze strachu se pak několik dní potuloval po lesích.

Konvičková měla přece jen jeden docela vážný nedostatek. Nenaučila se číst a psát, dokonce ani počítat neuměla. Od nepaměti ale peníze nevýslovně milovala, zvláště ty kovové. Jak se později ukázalo, tento problém byl pro ni doslova osudový. Prachsakramentský dědek si opatřil časem starého, nemožně kulhajícího koníka s obstarožní kárkou a příležitostně se pokoušel povozničit. Jednou se vypravil do kraje s nějakým nákladem a do chaloupky se vrátil až po několika dnech za velice podivných okolností.

Cestou domů pocítil totiž svojí maličkostí celou řadu hospod. A v té poslední ho tamní sešlost naložila úplně zmoženého na potah, popohnala koně a ten ho dovezl bezpečně až před stavení. Konvičková ho samozřejmě přivítala po svém. Nemožně láteřila, častovala ho nevybíravými výrazy všeho druhu a sháněla se zrovínka po penězích. Vždyť se přece ten její pucifous před odjezdem svatosvatě zadušoval, že se vrátí brzy s náramně napakovanou šrajtoflíčkou. Do krajnosti rozmrzelý dědek vyndal tenkrát z kapes s roztřesenýma rukama hrstičku drobných, vztekle je rozhodil po stole a přitom do krajnosti rozparáděnou polovičku utěšoval, že je jich přece spousta, tak proč se vzteká. A chudinka tomu kupodivu uvěřila. Snad poprvé ve svém pohnutém životě prožila alespoň chvilíčku takřka nevýslovného štěstí.

Později se Štefan koně zbavil a rázem bylo po veškeré paradě. Po nějaké době vyrobil docela obstojný vozík, s nímž Konvičková objížděla vesnice, v nichž rozprodávala vajíčka. Jednou si však ten starý piškuntál umínil, že do kraje vyrazí sám. Pravda, nějaký ten grošík tenkrát opravdu utřil, ale podle obyčeje se domů nevrátil dřív, dokud vše do posledního halěrku zase nepropil.

Imrich a Ágnes se později odstěhovali kamsi do hor a nepodařený Konvička, ten se dostal záhy do netušené šlamastiky. Zapletl se totiž čirou náhodou do pašování a odseděl si zato celkem hezkou řádku let...

Aby měl rovnou páteř, opřel se o balík peněz.

Některá recenze je drahokam zasazený do kovu.

(aforismy Marty Urbanové)

MARTA URBANOVÁ

Polibek

Tvůj polibek
letní nocí
prostoupen
odpoutal mě od země
nesl za světlem
za měkkým světlem
měsíce
odnášel z planety
při božské hudbě
která jak burčák z vinice
mě opájela
než se vrátím
na zem
než si zuji
zablácené střevíce

ODNIKUD NIKAM

Milan Dušek

Gita Vlášková musela myslet na syna kudy chodila a neustále víc. Už dlouho nebyl doma. A jestlipak splnil, co jí posledně slíbil?

Mrzelo ji, že ještě nenapsal ani nezavola, dělala si o něho starosti.

Do noci, někdy až do rozednění, poslouchala rádio, bylo jí zdrojem informací a fakticky i jediným mluvčím společníkem ve stavení. Když ji konečně přemohl spánek, spala neklidně a brzy se probouzela, zvláště v létě ve slunečných dnech.

A ty tehdy převládaly.

Mimo sporadických nákupů nikam nechodila a nikdo k ní, noviny pro ni byly zbytečným vyhazováním peněz, stačilo jí, co vyslechla z rádia. Někdy z těch zpráv, které přerušovaly program stanice každou půlhodinu, byla celá pryč.

Jako ten den, kdy hlasatel, jehož si mimořádně oblíbila, mluvil o přepadení v pobočce Komerční banky kdesi na opačné straně kraje.

Maskovaný lupič vtrhl do haly ve chvíli, kdy tam bylo kolem deseti lidí, ohrožoval je zbraní, ale hlavně nutil ženu za přepážkou, aby mu vydala veškeré peníze, k nimž má přístup. Tenhle jeho úmysl se mu snažil zmařit příslušník ochranky. Lupič ho chladnokrevně střílel do hrudi a vyhrožoval, že stejně dopadne i žena

za přepážkou, pokud okamžitě neučiní, co jí přikázal. Zmizel s penězi jako by se propadl do země ...

Co se to dnes děje? prolétlo hlavou Gitě a ani nevěděla jak se jí do jejích úvah o šílenství doby, kdy jsou peníze důležitější než životy, připletlo, že se to přihodilo právě ve městě, odkud se jí naposledy ozval její František.

Byla to už jeho pátá štace během necelých dvou let.

Kdypak se už usadí? Kdyby alespoň měla synovu adresu a mohla mu napsat. Minulý týden ji zastavil pán, u něhož se syn kdysi ucházel o místo. Jeden zaměstnanec mu odchází do starobního důchodu, vzpomněl si na Františka ...

V noci v rádiu zase mluvili o tom přepadení v bance. Lupiče už nazvali zabiákem, těžce zraněný příslušník ochranky skončil i přes rychlou operaci. Policie sleduje slibnou stopu pachatele brutálního činu ...

Gita to už vyslechla podruhé, když se ozvalo zaklepání na okno.

Otřela slzy, vzala si župan přes noční košili a ještě zahlédla mihnutí tmavé postavy za oknem. Rozsvítila v chodbě, došla k domovním dveřím, zeptala se, kdo je.

„Otevři, mami,“ zamumlal ten venku. Okamžitě poznala synův hlas.

„Copak nemáš klíče, chlapče?“ Chystala se Františka obejmout, jak měla ve zvyku, ale odtáhl se.

„Zapomínáš, mami. Zase jsi nechala klíč zevnitř.“

„Netušila jsem, že se objevíš zrovna dnes. Přijel jsi autem?“

Přikývl. „Zajel jsem rovnou do stodoly.“

Zadívala se do jeho obličeje porostlého několikadenním strniskem vousů. Nedbá o sebe! pomyslela si a nemohla si nevšimnout jakéhosi neklidu v jeho očích. A dost ji znepokojilo, jak se ostražitě rozhlédl po dvorku, než vklouzl dovnitř. Jak za sebou chvatně zavřel a zamkl.

„Kde se tady bereš takhle uprostřed týdne? Myslela jsem, že ...“

„Vyrázili mě!“ přerušil ji zlostně a šel rovnou do obýváku.

Než zhasla v síni, už stál u okna do dvora a spouštěl plátěnou roletu.

„Posledně jsi tvrdil, jak jsou s tebou šéfové spokojení. Pročpak tě propustili?“ dostala ze sebe i přes ten jeho zlý pohled.

„Potřebuju se vykoupat a převléknout. A mám hlad jako vlk,“ sdělil jí, jako by její otázku přeslechl. Teprve ve dveřích utrousil: „Všecko ti povím až ráno, mami.“

Odevdaně si povzddechla a zamířila do kuchyně.

Když pak hltavě jedl, vešla do koupelny. Šaty poházené po podlaze sebrala, nastrkala do koše pod umyvadlem. Ani čmouhy na smaltu vany ji nepřekvapily, v tomhle byl bezesporu nepořádný po otci. I toho vždycky marně upozorňovala, aby po sobě uklízel. - Od čeho mám tebe? říkal se smíchem i před malým Františkem. Když ho pak, pro ni zničehonic, zavřeli a ona se dozvěděla, že mu nebylo cizí násilí, začala se obávat, aby se i v tomhle syn nepotatil, ledacos tomu nasvědčovalo ...

Asi bych měla jeho věci nastrkat rovnou do pračky, kdyby si je chtěl vzít s sebou. Povytáhla znovu koš se špinavým prádlem a když zvedla tričko, ve kterém František přijel, najednou ztuhla úlekem, spatřila několik narezlých skvrn.

Krev! došlo jí a vzápětí si pomyslíla: Snad není zraněný?

Už v obýváku nebyl, aby se ho mohla zeptat. Uklidila talíř, který nechal na stole, při schodech do podkroví postála a pohlédla nerozhodně nahoru, ale pak vešla do své ložnice. Přehodila župan přes taburetek u toaletky s vyleštěným zrcadlem a ulehla.

Že by někde boural autem?

S čímpak na ni ráno vyrukuje?

Nesmí mu zapomenout říct, že by mohl dělat u pana Kokory!

Zavřela oči, ale spánek nepřicházel. Převalovala se ze strany na stranu, povzdychávala a zírala do noci za oknem. Na obloze blikalo jen několik málo hvězd. Že by zase začalo pršet?

Nakonec vstala, oblékla si župan a vyšla z ložnice. Chvilí poslouchala pod schody, pak vzala z věšáčku v kuchyni baterku, tiše odemkla domovní dveře, zadívala se ke stodole. Così jako by ji nutilo podívat se na synovo auto.

Stínem při stavení došla k vratům stodoly. Kužel světla vržený z baterky vyhmátl předeck staré škodovky. Srdce zrychlilo tep, ruce se jí roztráslly, bála se, aby neupadla. Rozbitý levý reflektor, promáčkнутý plech, cákance krve ...

Kristepane, on snad někoho srazil!

S obrovským zmatkem v hlavě klopýtala zpátky do stavení. Podepřela se zády o stěnu při schodech do podkroví a snažila se zhluboka dýchat, aby se tím nezalkla.

Ne, nemůže si jít lehnout, beztak by oka do rána nezahmouřila.

Se srdcem až někde v hrdle stiskla kliku synova pokoje.

Zatímco její oči přivykaly tmě, od lůžka u stěny se k ní neslo lehké pochрупování. Ještě váhala.

Copak by mohl takhle klidně spát, kdyby někoho porazil? Třeba si jenom něco namlouvám! Nemohu přece uvěřit něčemu tak příšernému ... letělo jí hlavou a už se chystala z pokoje vycouvat.

Najednou spáč cosi nesrozumitelného zamumlal a překulil se na bok. Se srdcem znovu až hluboko v hrdle čekala, kdy na ni promluví, ale zase začal pochрупovat.

Nějak už ten zbytek noci přečkám! umínila si.

Byla už skoro u dveří, když za ní vrzlo lůžko a syn vychraptěl: „Kdo je to?“

Samotný přihroublý tón hlasu ji doslova zmrazil. Místo toho, aby nahmátla vypínač a rozsvítila, obrátila se a topornou rukou zvedla baterku. Proud nažloutlého jasu dopadl na postel. František seděl, v pravé ruce svíral pistoli a mířil na ni. Nepochybně byl zaskočený stejně jako ona.

Konečně schoval zbraň pod polštář a přiškrceně zamumlal: „Proč mě budíš, mami? Potřebuju se vyspat.“

„Od večera hlásí v rádiu, že tam, co jsi byl, někdo přepadl banku,“ mačkala ze sebe roztrášeně, vlastně ani nevěděla, proč to vyslovila. Nejspíš jí to vnutil strach z té zbraně.

„Co s tím mám společného? A přestaň už na mě svítit!“

Snažil se mluvit klidně, ale cosi v jeho hlase jí říkalo, že to může být jinak. Chtěla mu vidět do tváře. Zhasla baterku, roztrášenými prsty našla vypínač. Pokoj ozářilo světlo u stropu.

„Byla jsem ve stodole ...“

„Aha,“ ušklíbl se. „Pod Borem se mně před auták připlekla srnka. Už jsem to neubrzdil ... Stačí?“

„Proč jsi mi to neřekl hned, když jsi přijel?“

„Znám tě, mami. Děkala by sis zbytečný starosti. Copak jsem ti neřekl jasně, že si popovídáme ráno? Běž si lehnout, mami!“

Znělo to jako příkaz, ale už se nedokázala zastavit.

„Asi by mě uklidnilo, kdybys ... kdybych neviděla to, čím jsi na mě mířil. Kde jsi to vzal? K čemu to potřebuješ?“ vychrlila téměř jedním dechem, jako by měla strach, že ji umlčí, než to ze sebe dostane.

„Myslíš tu bouchačku?“ potřásl hlavou. „Copak je na ní divného? Mami, dnes je doba, že se bez ní neobejdeš. Nosím ji pro svou ochranu. Aby mě nezaskočil nějaký lotr ... Chápeš?“

Nesouhlasně zavrtěla hlavou. „Proč by ti chtěl někdo ublížit, když ty neublízuješ jiným?“

„Kde to žiješ, mami?“ zasmál se. „Vůbec nevíš, jak to dnes chodí. Lidi jsou zlí ... Dobrou noc.“ Obrátil se k ní zády, položil hlavu na polštář.

Chtěla se ještě na hodně věcí zeptat, aby se ujistila, že všechno, co jí nabízí její obrazotvornost, nemá se skutečností nic společného, ale dal jí jasně najevo, že už nemá, co by jí pověděl. Nejspíš se opravdu strachovala zbytečně.

„Dobrou noc, chlapče,“ řekla nahlas, ale pomyslela si: Kéž by to bylo, jak říká!

Sestoupila do přízemí, vešla do ložnice, chvíli postála u okna na dvorek, pak si s povzdechnutím sundala župan a ulehla. Bránila se tomu, aby zase myslela na svého muže a Františkova otce, na jeho činy, které ho přivedly mimo zákon. Ale zanedlouho si znovu představovala sama sebe v soudní síni, myslela na šok, který utrpěla, když naslouchala, čeho všeho se dopustil.

Ne, František takový není, přece by nelhal vlastní matce!

Převracela se na posteli, hlavou na prasknutí jí vířily nikdy nezodpovězené otázky. Marně se snažila vypnout mozek.

Až ji zdolalo nervové vypětí a začala přece jen podřimovat. Pod lehkou slupkou spánku ji pronásledovaly sny. Kruté, naprosto nepochopitelné.

Hned, jak otevřela oči, byla zcela vzhůru. Něco ji zřejmě probudilo, ale nedokázala si uvědomit, co to bylo. Divoký sen? Nic si nevybavila, s probuzením se to rozplynulo jako ranní mlha nad řekou, marně se snažila zachytit alespoň jediný střípek.

Už chtěla spustit těžká oční víčka, když k ní pronikly jakési hlasy ze dvorku.

Vzápětí zaslechla otevírání domovních dveří.

Dosud mátožně se zvedla, tápavě sáhla po županu. Spatřila vrata stodoly dokořán.

Snad nechce František odjet, aniž by se rozloučil? Proč tak narychlo? Slíbil přece, že jí všechno vysvětlí ...

Překotně otevřela dveře a ztuhla jako socha svatého u mostu přes řeku. Chodbou kráčeli dva muži. Za nimi zaznamenala další tři. Ten uprostřed byl její syn František. Paže měl svěšené, u zápěstí spojené kovovými pouty.

Tak je to přece jen pravda! prolétlo jako blesk hlavou Gitě Vláškové a musela se zachytit veřeje, aby neupadla, pokoušela se o ni mdloba.

MANIAK V ČERNÉ KUKLE

Stačí se jen na tu knížku podívat a už jste strachem bez sebe. Oči v černé kukle. Je jisté, že to mohou být jen oči vraha. Neprozřetelně jsem knížku vzala nahoru do ložnice. Stáhla jsem rolety, rozsvítila lampičku a uvelebila se pohodlně v posteli. A jak už jsem zvyklá u knížky povídek, podívala jsem se na obsah: Mrtvá pod Šibeničním vrchem, Horká vražedná noc.

Otevřela jsem na první stránce a začala číst: Znásilnil ji? Až poté, co ji zastřelil. Ležela naznak v nepřírozené poloze ... Má představivost ji viděla. Na podlaze s vyhrnutou sukni a na bílých prsou jí rozkvítal rudý květ. Květ krve. Vsakoval se do bílé halenky ... a venku hučel vítr. Opíral se do mého domu, jako by chtěl dovnitř. Přestala jsem číst a zaposlouchala se do hukotu. To není jen vítr, to se někdo dostal na verandu. Ztuhla jsem a čekala na vetřelce. Kousek ode mne, přímo ve střeše se na mě dobývaly neznámé zvuky. Podívala jsem se na zavřenou knihu, kterou jsem držela v ruce. Hleděly na mě oči. Zlé oči násilníka v černé kukle. Rychle jsem otevřela knihu a pokračovala ve čtení. Blondýnka, které nemohlo být přes dvacet. Kalhotky rozčísnuté nožem ... Zvuk nade mnou byl zřetelný. To vypadá, že vlétl do verandy nějaký pták a nemůže ven. Odložila jsem knihu, že ho vyprostím. Otevřela jsem dveře na verandu a opatrně jsem hledala. Nikde nic. Zvuk ustal. Venku větrné temné nebe. Vrátila jsem se do postele. Příběh mrtvé dívky šel dál svou cestou. Inspektoři viděli desítky mrtvých, ale tentokrát museli zatnout zuby ... Pták kloval zobákem přímo nad mou hlavou. Mrtvou našli nahoře v lesích pod Šibeňákem ... Slyšela jsem silné poryvy větru. Asi jsem v tom lese, ale mrtvou dosud nevidím. Do hukotu větru se mísily rány zobáku uvězněného

pod střechou. Musím se podívat znovu. Ve verandě byl slyšet jen vítr. Fičel přes zahrady, střechy, zběsilý a v poryvech.

Knížku jsem dočetla až pozdě v noci. Šla jsem ji odložit do přízemí, daleko od postele, obrázkem dolů, celá vystrašená. Tam jsem přišla na to, že žádný pták, ale silný vítr cloumal venkovním krytem digestoře. Než jsem usnula, vzpomínala jsem na pana Milana Duška. Jak se mu asi může usínat, když má uloženy v mozku takové důvěryhodné kriminální příběhy.

Marta Urbanová

NOBLESNÍ POEZIE

V dobách, kdy si nejedna básnická sbírka libuje ve vulgarismech, obscénnostech a primitivní obsesivitě, které snad mají dokázat nekonformní, syrový vztah k životu, potvrzují však něco jiného a nepříliš lichotivého, přišel **Jiří Faltus** se skromně, ale vkusně vypravenou sbírkou abecedně řazených básní **SOUKROMÁ ŽIVNOST** (s podtitulem: vdechy a výdechy), kterou vydal **OFTIS** (2008). Faltus je ryze svěbytný básník, jehož po celá desetiletí

výrazněji mijejí módní vlivy, čerpá živou vodu z vlastního pramene. Od veršů ve sborníku Kruhu a prvotiny Modravý plamen (1976), přes Všemi deseti (2004) a Hranice lásky (2005), vedle početných knížek svěží poezie pro děti a soubory originálně nápaditých, bystrých a vtipných aforismů, doprovázených někdy vlastními, jednoduše elegantními a nesmírně nápaditými ilustracemi, zůstává věrný čisté, nepochybnitelné, bravurním obloukům se vyhýbající poezii, v níž jsou zašifrovány vějíře tichých pochopení, nespočet křehkých okouzlení, jakož i rozličná znepokojení, především však jitrící sdělení. Faltusovo vytrvalé básnické hledání a objevování čerpá z ryziho pramene, jeho široký básnický rozhled sahá od obzoru k obzoru, možná i za obzor, kam ostatní dosud nevidí. Dávno neplatí nabubřelá intelektuální teorie, že básník je svědomím národa, pokud vůbec kdy platila. To bychom nepochybně chtěli na umění, konkrétně na literatuře, příliš hodně. Cožpak nestačí tvořit s čistým svědomím a plným vědomím poctivého přístupu, bez pozérství, klamu a šalby, s vědomím, že se básník vydal i ze všech drobných zlaťáků, které v sobě nastřádá? S vědomím, že dar řeči (taktéž v psané podobě) získal člověk proto, aby dokázal o mnohém mluvit jasným způsobem, aby dokázal s nadhledem o mnohém pomlčet a přesto najít pochopení, porozumění a souznění. A samozřejmě patříčnou čtenářskou odezvu, onen jemně modravý dým nad hřejivým plamenem. Jako vzácné vyznání působí verše *//Pokoru vylučuji // nepropadám bláhovosti //*, vtíravé ozvěny současnosti vedou ke konstatování *//Do proudu stop // zarůstají // kořeny otázek //*. Ve Faltusových verších však nacházíme i zjitřený nepokoj: *//Pokoušiš se // každý den o jiný život //*, v básni Hlas se ptá: *//Co se to děje v nás // a s námi //*. A jestliže v závěrečné básni čteme

//Svítá // Tma nabírá // poslední síly //, aby se následně posledním zvoněním staly verše //Najdeme svět // který bude // našim výbojům // konečně stačit?//, klade za nás stěžejní otázku.

Jiří Faltus letos stane na prahu další životní etapy jako tvůrce obdařený vyhraněným smyslem pro rozlišení zamlžených obzorů od průzračných, deštivých a mrazivých dnů kolem i v nás od těch prosluněnějších a vroucnějších, nabírá verše stříbrným přiborem (dovolují si parafrázovat název jedné jeho sbírky aforismů) a zcela určitě dosud nevyřkl poslední básnické slovo. I kdyby svoje verše vepsal stříbrným přiborem do písku pláže, kterou ohrožuje příliv, zůstanou živé a promlouvající. Píši tyto řádky v závěru roku 2008. Při současné nepřehlednosti knižního trhu pochopitelně neznám všechny vydané knihy poezie (obávám se, že to při počtu titulů snad ani není možné), ale kdybych měl jednu označit za básnickou sbírku roku, rozhodl bych se pro vskutku noblesní Faltusovu Soukromou živnost. Kéž mu básnická „živnost“ vydrží ještě dlouhá léta, což mu za sebe i za všechny kolegy a kolegyně přeje k životnímu jubileu

František Uher

JIŘÍ FALTUS

BEZ VÝBĚRU

Rozcházet se
a zase se dávat dohromady

Scházet se
kvůli své dokonalosti
a prchat od sebe
pro mnoho jiných posláních

Chromý
ani se nezastavit
Oslepený
ani se neohlédnout

Obrněný
nevyužit
možností zkamenět

SOUKOLÍ

Příběh se rozběhl
do polí
Čas skřípe v soukolí
orloje s apoštoly

Komu smrt dovolí
tahat za provaz
svého zvonce?

Jsou stejné začátky
útěky návraty
a stejné konce

Jenom každého
jinak bolí

STVOŘENÍ

Než noc
protře své slzíci oči
mráz pokloní se
zemi
a do latě nás srovná

Sýkorkám a hýlům
naplníme krmítko
slunečnicovými semínky

Chlebem a solí
zítřejšího rána

WATERLOO

Obžalován
z volného pádu duše
čekám na rozsudek

Navléknut v kůži
od hlavy k patě
slibuji svatosvatě
splatit co dlužím

Komu čemu
Tobě i sám sobě

Doba je všelijaká
má své vrtochy

Už nechci zodpovídat
za mlčení soch
ze své dílny

Básně jsou z nové sbírky Jiřího Faltuse **SOUKROMÁ ŽIVNOST** – vdechy a výdechy, vyšla v závěru roku 2008 ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.

Veřejná bilance **SOUKROMÉ ŽIVNOSTI** Jiřího Faltuse

Začnu přiznáním, fakticky omluvou, určenou čtenářům tohoto textu: Neumím psát a píši nerad. Týká se to všech forem, formátů a typů spisovatelských aktivit řazených pod pojem beletrie. Než dokončím (a dokonce než začnu pracovat na) definitivní formulaci svého textu, doslova trpím ... A největší problémy mám při psaní recenze. (Nemluvím o recenzích a posudcích textů z oblasti ekonomie. Těch jsem v minulé etapě svého života musel sepsat mnoho. U posuzovaných textů šlo však o jasné, obvykle explicitně formulované – i když leckdy nesmyslné – názory a tvrzení, s nimiž bylo možno – zas normálních, tj. nikoliv normalizačních, podmínek – na úrovni vědy polemizovat a prokazovat jejich přínosy či logické a věcné omyly.)

Jak si však poradit s recenzí sbírky lyrických veršů, které se mi jednoznačně líbí?

Které obdivuji a které ve mně jako čtenáři vyvolávají pouze pozitivní rezonanci? U nichž nechávám na sebe s požitkem působit celkový vjem a dojem, kdy bych

„rozpítávání jejich vnitřků“, formálních postupů atp. v mnoha ohledech chápal jako jejich zbytečné znehodnocování?

Tyto úvahy se mi vyrojily v hlavě a poté objevily na papíře nad sbírkou básní Jiřího Faltuse „SOUKROMÁ ŽIVNOST (vdechy a výdechy)“ vydané v nakladatelství OFTIS v r. 2008.

Obávám se však, že výše uvedenou tézi o pouze celkovém – globálním – uchopení, pochopení a výkladu u této sbírky přesto nemohu dodržet: Abych předešel (možným) výtkám o přílišné chvále autora veršů autorem recenze (která by mohla být pochopena jako důsledek jejich obdobného věkového a historického zařazení, osudů a tím i dobou nesených prožitků), půjdu cestou „parciálních výpovědí“, tj. citací některých veršů, z nichž se postupně složí obraz světa dle J. Faltuse. A o celkové hodnocení sbírky a jejího vyznění se tedy pokusím, pokud bude nutné, až v závěru mého textu.

Přesto jedna moje úvodní, „souhrnná výpověď“ již nyní: J. Faltus v knížce má 109 básní, a to všech relativně krátkých, fakticky předkládá určitou **bilanci celého svého života**. Napovídá nám, „jak mezi vdechy a výdechy / sebrat odvalu“ (báseň *Vytrvalost*, str. 102). Jde fakticky o motto celé sbírky, o dvojici jejích erbovních pojmů, začleněnou i do jejího názvu. Čtenář občas vytuší, že by k nim bylo možno zařadit i výraz „povzdechy“, ale na ty si autor moc nepotrpí a lítost nad sebou samým nezveřejňuje. (V básni *Beze všeho* na str. 9. však najdeme: „Nejraději bys žil / dál už jen mimo sebe“. A tomu předcházejí verše: „Bez obehnaného hlasu / nenaplňených příběhů.“) A tak se domnívám, že k erbovní dvojici jeho pojmů by mohly být přiřazeny i další, v jeho verších leckde identifikovatelné párové souvztažnosti; „hry a prohry“, stejně jako „účtování s minulostí“ vs. „naděje do budoucího času...“

Nemohu si odpustit, abych neuvedl část autorovy programové básně *Doteky*: „Za ptačími hejny / míříme / Za naším věčně / pohyblivým cílem“ (str. 20). A navážu: Pokud by však mělo jít o vztah k tomuto cíli jakožto cíli apriorně vytyčenému a danému, autor se jinde výslovně ohrazuje: On sám už není ten, „kterému roli ušili / na tělo / Který byl postrkován / k neustále se vzdalujícímu / cíli“ (báseň *Na tělo*, str. 50). A klade sobě i nám závažné otázky: „Jak se teď asi dokážu vypořádat se svým přesvědčením / Se svými hojnými / pochybnostmi // Jak dokážu / sám sebe / obelstít?“ (tamtéž). Jsou to hluboce prožité a působivé verše, které bychom jen málokde a u málokoho v soudobé poezii mohli najít.

Myslím, že odpovědi na vyslovené otázky by mohly být další autorovy verše z básně *Jarní zprávy* (str. 33), mající však k jarní selance daleko: „Spočítáme skutky / dobré i zlé // Zakreslíme do mapy / svůj nový úděl / a s tím co zbyde / vyrazíme již po několikáté / napříč / uplynulým životem.“ A pro doplnění smyslu výpovědi autora bych do této mozaiky, (vybírané též „napříč“, či spíše „úhlopříčně“) z jeho veršů, přidal další citaci: „Kořeny otázek / potěžkávám / Mlčící kamenné těžítko /

veršů / s úlomky slídy // Odrážím záři / a vydávám se cestou / za obhajobou svých / bezvýznamných odpovědí.“ Vnímavý čtenář však při čtení této básně (*Křest* na str.36) již dávno ví a oceňuje, že tyto odpovědi zdaleka nejsou bezvýznamné ... Že ty „úlomky slídy“ polarizují právě světlo a teplo, vyzařující z prožitků, pochopení a průmětu autorova života do jeho tvorby. Faltusovo „kamenné těžítko veršů“ tak ke čtenáři promlouvá navzdory tomu, že údajně mlčí ... A tak autor úspěšně plní své jinde deklarované poslání, jímž „v nečase času / je najít řeč / od kořenů výš“ (*Hovory*, str. 30).

Co říci na závěr? Myslím, že autor řekl sám většinu toho, co by měl napsat recenzent. Takže dál už bez zatím tak hojných odkazů a citací, a jen formálně: Sbíрка je charakteristická jen řídkým využíváním rýmů (které pak vyznívají v příslušných básních o to účinněji), ale přitom v ní nejde o žádné civilní, nevzrušené verše. Básnivost a účinnost této sbírky, stejně jako vynikající sbírky předchozí (J. Faltus, *Všemi deseti*, nakl. ALFA-OMEGA, 2004), je nesena ani ne tak samotnými formálními výboji do oblasti jazyka, jako spíše svým věcným obsahem, filozofickým a myšlenkovým nábojem, spočívajícím nejen na zážitcích osobních, ale i na (či leckdy zejména) na peripetiích společenskopolitického vývoje. Obě oblasti života žitého v našich specifických podmínkách (a kdy a kde vlastně o nějaké specifické podmínky nejde?) se úzce vzájemně determinují. Autor dokázal obojí tematiku – včetně přírodního zarámování, milostných osudů či jejich náznaků – smysluplně propojit do organické jednoty a básnicky ji zpodobnit. (Úzké sepětí společenské a ryze individuální – občanské – tematiky je o to zřetelnější u jeho sbírek vynikajících aforismů, které však nejsou předmětem tohoto zamýšlení). Autorovi lze ve všech ohledech jen gratulovat, popřípadě mu i více či méně závidět.

Navzdory všem předchozím tvrzením využiji ještě jednu citaci ze str. 111 místo závěru: „Když v duši chybí báseň / co dělat / Utajit se to nedá“.

Jiří, žádná báseň Ti v duši nechybí! Není co tajit!

Petr Chvojka

ŠEPTÁ JIŘÍ FALTUS

Ano umí to! Ve sbírce veršů pro děti **ŠEPTÁ SYSLÍK SYSLICI** (ALFA-OMEGA 2008) ovšem šeptá nejen dětem, přináší potěchu i dospělým čtenářům, kteří se dokáží do dětských veršů začíst. Dočteme se //*kočka nitě přede* // a budiž podotknuto, že laskavou nit přede napříč celou sbírkou **JIŘÍ FALTUS**. Napsal verše smysluplné, prosté jakékoli laciné didaktičnosti. Za pozornost stojí i výtvarný doprovod teprve sedmnáctileté Lucie Kubínové, který má víc než ilustrační charakter, dotváří sbírku do plnohodnotné kompaktnosti.

František Uher



Členská schůze Východočeského střediska OS 12. 12. 2008

SEN O KONI

Alina Kulakovská

„Ííhááá!“

„Už jdu Blesku! Vyčistím tě, abys byl fešák. A ještě pro tebe něco mám ...“ natáhne ruku s voňavým chlebem. Hřebečkovi zajiskří v očích a už si jde pro dobrotu. Ali má Bleska moc ráda a sní o jízdě na něm. Ale je příliš živý a temperamentní, než aby se odvážila projet se na něm. Přitom by si to tolik přála. Snad by si potom lépe rozuměli. Někdy jí přijde, že se nedokáží pochopit. Kéž by se to změnilo.

„Hi, já jsem Tomas. Já být from England a přijel jsem se podívat na Blesk and you.“ Ali zůstává stát s otevřenou pusou. Kde se tu mohl vzít?

„Ahoj, já se jmenuji Ali. Jak víš, že jsem tady s Bleskem?“

„It doesn't matter. Já být tady a chci se projet with you na Blesk.“

„Projet se na Bleskovi? Nesmysl! Shodí tě!“ zavrtí hlavou Ali.

„Tak se ho zeptáme,“ vstoupí k hřebci do boxu. A světe div se, Blesk nevyvádí, neposkakuje, ani nechce Tomase zahrnat. Naopak. Vypadá to, jako by se jeden druhému představoval. Potom přistoupil Tomas blíž a Blesk klidně natáhl hlavu za pohlazením.

Ali nevěří svým očím.

„On chce projet. With you and me.“
„Jak to můžeš vědět?“ ptá se Ali s vykulenýma očima.
„Blesk říct mi to.“
„Jak to, že ty mu rozumíš a já ne?“
„Look, já být from England, a přece ty mně rozumět.“
„Ale to je jiné. Ty jsi člověk a ...“
„On přece taky tvůj kamarád.“
„Tak dobře, osedláme ho.“

Přichystaný Blesk čekal na dva nedočkavé jezdce. Ali si pořád nebyla jistá, jestli to je dobrý nápad, ale to by nebyla ona, aby utekla před nějakým dobrodružstvím.

Levá noha do třmenu a už je v sedle. Jenže ne za Tomasem, ale před ním a už jí pár rukou vnučuje otěže.

„Já ho mám řídit?“
„Ty ho neslyšet, co on říká?“

Ali se napřímí, pobídka do kroku a hřebeček kráčí majestátně a klidně. Cítí každý Bleskův pohyb a je jí najednou úžasně.

„Víš, co si Blesk přát?“ zeptá se jí Tomas. Ali místo odpovědi pobídla konička do cvalu a už závodí s větrem. Zapomněli na všechny starosti, na celý svět. Teď byli jen oni a Blesk, který běží jinak než kdy předtím. Tentokrát běží s někým a pro někoho. A najednou už necválají, ale vznášejí se na obloze a letí vstříc novým tajemstvím.

„Ali, vstávat! Už je ráno ...“

(Povídka Aliny Kulakovské je přetisknuta z knížky *Můj svět*, která vyšla jako příloha ke sborníku „16“ – šestnáct východočeských básníků, v roce 2008)

PRŮSVITNÁ OBLAČNOST

Josef Plachetka

Markova chalupa zůstala příkrčená pod silnicí za klidným potokem. Zvedla ruku k ústům a odfoukla k Markovi polibek. Stál u kůlny s pravou rukou nad hlavou. Jeho mávání jí připadalo pomalejší a rozpačtější než jindy. I z toho, jak stál, se dalo vycítit, že na něco úporně myslí. *Dary od bohů nejsou zadarmo.*

Přeřadila. Na parkovišti u hotelu Rampušák minula jenom Dinovo auto. Jasany podél cesty se barvily do žluté a cihlové červeně. Podzim to myslel vážně.

Neboj, v pondělí s tím něco udělám, upokojoval ji Marek před otevřenou kůlnou, než vyjela, než ho několikrát rychle políbila.

Další nevěrný víkend měla za sebou, ale tentokrát nepocítovala obvyklé mírné provinění, ani malátně slastnou únavu v celém těle, ale především nejistou obavu z něčeho neurčitého, neznámého a zatím nepochopitelného.

Podívala se do zpětného zrcátka. Na rovině k Černé Vodě byla na silnici sama. Dnes jela od Marka tou delší cestou přes Deštné, ale bránila se přiznat si, že včerejší trasu má spojenou s robustním černým autem, které ji sledovalo. Sledovalo? Co když si to jen vsugerovala? Černé terénní auto se za ní drželo od Hradce tak daleko, že bylo nemožné přecíst její poznávací značku. Nebo ten někdo její služební auto zná tak dobře, že je pozná i na dálku?

Často si vybavuje návštěvy u Marka. Když usíná vedle svého muže, když vaří, uklízí nebo jede na reportáž. Nemá pro vzpomínky na nevěrné víkendy tak romantické označení jako on. Jeho *sklep šťastného stáří*, do něhož patří zážitky na ni a dobrá červená vína, jak Marek říká, zná už pět let.

Nejčastěji se ve vzpomínkách vrací ke druhému setkání s Markem. To první, krátké a nahodilé po bloudění na horských silnicích, za návštěvu ani nepovažuje. Ale vyhledal by ji, kdyby mu v tom horkém pozdním odpoledni nedala svoji vizitku? Telefon od něho čekala už v pondělí, ale nezavolał ani v úterý. Za středěční čekání se sama před sebou zastyděla a bytostně si uvědomila, že se zařadila mezi dvě třetiny žen, které občas myslí na nevěru. Ve čtvrtek dopoledne měla spoustu práce, blížila se uzávěrka sobotní přílohy pro ženy, byly drobné komplikace, ale přesto si na Marka několikrát vzpomněla. A kdykoliv zazvonil telefon, pocítila nepochopitelné rozpaky, když sáhla po sluchátku. V těch dnech zažívala nejdelší milostnou předehru svého života. Marek se vyznal ... Kdyby zavolał už v pondělí, nejspíše by se naoko bránila, schůzku odmítla, a něco nepochopitelně neodkladného by si vymyslela. Když zavolał před koncem pracovní doby ve čtvrtek, pocítila nezvyklé horko na tvářích, snad se i červenala, ale v redakční místnosti byla sama. *Myslím, že bych si zasloužil, abyste se, paní Magdo, objevila. Tak to máte možná štěstí, pane doktore, protože zítra budu služebně blízko* přistoupila na jeho sebevědomou hru. Vycítila, že i on zakrývá rozpaky.

Jeho větu: *Občas někdo vstoupí do života druhého jen tak pro radost*, si do pátečního odpoledne, než zastavila před jeho chalupou, zopakovala nesčetněkrát. Nikdo před Markem jí neřekl, že vešla do jeho života pro radost. Ani manžel, ani dcery. Na ně myslela, když ukončila hovor a hledala berličky pro domluvené setkání s Markem. S manželem na sebe neměli téměř čas, i tehdy odjížděl na celý víkend přednášet do nějakého kurzu pro vedoucí pracovníky, dcery měly své rodiny ... Měla důvod, aby cizího muže, jehož viděla asi hodinu, oslovovala v představách křesťním jménem?

Míjela hájovnu. Měla otevřená okna a na bidle před zahrádkou přehozené bílé peřiny. Hajný Matouš má víkendovou návštěvu. Paní Marta gruntuje a větrá

neodvěratelný doutníkový odér. Pousmála se, protože si vybavila historku o jejich seznámení. *Bud' zavřu oči, nebo mu pomůžu.*

Kdo pomůže jí? Zaháněla vidinu velkého černého auta. Přesto se podívala do zpětného zrcátka. Na horské silnici byla v sobotním odpoledni sama. Pootvěřela střešní okénko a zhluboka se nadechla lesního vzduchu.

Ráda se vrací v představách k pátku před pěti roky, kdy Markovi vstoupila do života. Pro radost. Tehdy určitě. Ale teď měla v živé paměti jeho nezdařile maskovaný nadhled nad situací, když držel v rukou dvě fotografie černého auta. Nevstoupila do jeho života i pro starost? Je pátek nešťastný den?

Tehdy, v tom odpoledni, před pěti roky byla nepochopitelně rozechvěle nedočkavá, přesto nezvykle dlouho stála před skříní a vybírala krajkové prádlo. Podvědomě snad tušila, že ji v něm Marek uvidí? S odstupem času nechápe, jak mohla po prvním krátkém setkání připustit, že bude nevěrná. Vzrušovala ji jeho sebejistota? Už při prvním setkání se na ni díval, jako by mu patřila.

Měla jako redaktorka nespočet příležitostí a nabídek na setkání se zajímavými muži. Na vernisážích, módních přehlídkách, při interwiev. Dělal jí dobře, když na sobě cítila pohledy mužů, ale nabídky na oběd, kávu nebo divadlo nikdy nevyužila.

Marek byl první, kdo ji pozval do Zvonkového údolí.

Raději bych s vámi, paní Magdo, byl v posteli, než demonstroval krásy okolí. Pootočila se k němu, aby reagovala, ale jeho otevřenost a provokativní přímost ji odzbrojila a uzemnila. Řekl tu šokující větu tak lehce, uvolněně a samozřejmě, jako by mluvil o počasí nebo nadmořské výšce Komářího vrchu. Vybavila si, jak vybírá ze skříně krajkové prádlo, které se mu bude líbit. Zvedla ruku k jeho obličejí, ale každé jiné gesto, než přiložit prst na jeho ústa, se jí zdálo pokrytecké a nepřiměřeně staromódní. Stiskl její ruku, políbil ji do dlaně, a pomalu sjížděl oběma rukama až k jejím bokům. Vadilo jí, že si je tak jistý sám sebou, že si to může dovolit, ale nebyla schopná se bránit ani protestovat, Snad ani nemohla. Chtěla ho také překvapit, když ji zkoušel, a odpověděla: *Co vám v tom brání?* Vzápětí nechápala, jak mohla tu provokaci vyslovit. Všechno jí připadalo neskutečné, panenská příroda kolem ní, horký letní den, šum krve ve spáncích. Vyslovila tu větu jako emancipovanou obranu, řekla ji proti své vůli, proti svým zásadám, ale bylo pozdě ji vysvětlovat, nahradit dotčeným odporem, aby ho přesvědčila, že je jiná... Vražda a sebevražda v nedaleké vesnici už byla jenom záminkou. Mnohé naše skutky nemají logický základ, napadlo ji, a byla přesvědčena, že skončí v jeho posteli.

Co mi v tom brání?, zvolna a zamyšleně zopakoval, objal ji a přitiskl k sobě, *že nejste ještě rozhodnutá. Postel je odtud dva kilometry a vykáme si.* Cítila jeho obličej a zrychlený dech ve svých vlasech. Stáli na úzké horské cestě s travnatým ostředkem. Slunce bylo nízko nad obzorem. Zjitřeně vnímala kořeněnou vůni

jeho těla a cítila, jak se k ní vrací dávný a skoro zapomenutý pocit milostného zmatku.

Tady si nemáme čím připít, pokusila se o vtip a byla ráda, že ji objímá a tiskne, protože nohy jí malátněly. Vždycky dokázala být nad věcí a najednou si sama se sebou nevěděla rady. Čekala, že ji políbí, ale neudělal to. Vzal ji za ruku a vedl k autu. *Tak já to vykání ještě chvíli vydržím*, povzdechl rezignovaně.

Nejvíc nepochopitelné pro ni nebylo, že ho nemilovala a skončila v jeho posteli, ale poznání, že dokázal napoprvé s jejím tělem zacházet, jako by je znal roky, po celé její manželství, ale zjištění, že něco tak pronikavého, tak povznášejícího a slastného dosud neprožila.

Byla jsem poprvé nevěrná, řekla tiše pozdě v noci v jeho posteli a chtěla tak vysvětlit tu odpolední provokativní výzvu. *Tušil jsem to*, zašeptal jí do vlasů.

Uslyšela v Markově odpovědi obdiv a prostoupil ji sametový pocit, že se do téhle chalupy bude chtít vracet.

FRANTIŠEK UHER

Účet

až usne den znavený pták
budiž řečeno
co bylo vykonáno
co a jak

abychom zítra
neměli hlasy rybí
abychom neudělali
stejně chyby

Na dně

někdy sníme
ale jenom stěží
srovnání se lží

ani na oko
ani na oko

dobře víme:
Titanik už leží
příliš hluboko

Básně ze sbírky *Utkvělý podzim*, kterou vydalo nakladatelství ALFA-OMEGA 2008.

Mezi chytráky nenajdeš hlupáka.

I přátelství na věčné časy je podmíněno smrtí.

(aforismy Marty Urbanové)

O PARDUBICKÝ PRAMÍNEK – XIV. ročník literární soutěže 2008 zahraniční část.

HVĚZDNÉ NEBE NADE MNOU

Béatrice Eunseau Alleaume, Orléans, Francie – I. kategorie

Dívala jsem se na oblohu posypanou zářícími hvězdami, natažená ve svěží noční trávě v poli mé maminky. Moje matka mi nikdy neřekla, že to může být tak krásné. Nikdy nezapomenu na tu podívanou. V noci to bylo poprvé, kdy jsem se vzbudila, abych to viděla ... Proč jsem tam byla? Už si na to nepamatuji. To, co jsem viděla, byla obloha oblečená do černého kabátu s hvězdami ze zlata. Byla jsem rozhodnuta zůstat tam do rozbřesku.

Představovala jsem si, že jsem obrovská hvězda na nebi. Mých pět cípů se hrdě tyčilo kolem mého zlaceného srdce. Byla jsem to nejkrásnější a největší ze všech světél. Blyškala jsem se jako křišťál. S ostatními hvězdami jsem si povídala o dnu a o Slunci. Vždyť Slunce bylo naší sestrou, hvězdou. Skvěle! Nádherný sen. Bylo by to tak krásné, kdyby to byla realita.

Měsíční dáma byla kulatá, stříbrná, nádherná. Jako něžná a moudrá matka, která stárne a bude stárnout navždy nad svými nádhernými dětmi – světly. Jaké by měla taková matka štěstí! Musela by být velmi hrdá!

Znovu jsem si představovala Měsíční dámu. Má pravá tvář zářila úsměvem a má levá tvář byla chmurná, jako obličej v slzách. Naštěstí moje pravá tvář byla větší, protože štěstí je o tolik silnější než neštěstí. Bez pochyby! Usmívala jsem se na souhvězdí, která zářila radostí. Jedna noc bez Měsíční královny je jako noc plná nočních můr. Znovu skvěle! Můj otec a můj bratr by nikdy neuměli obdivovat tento zázrak. To, co obdivují, jsou bitevní pole, horory a zbraně. Ale o tom nemluvmě! Nejkrásnější snění je – noc bez mraků a s nejbáječnějšími hvězdami, při slunce západu. Sen? Ne! Vždyť se právě usmívám na hvězdy.

Potom jsem si představovala, že jsem dívka s motýlími křídly barvy žluté, zelené, modré a červené. Na sobě jsem měla tmavě modré šaty zdobené zaoblenými modrými tyrkysy. Odjížděla jsem na slavnost, kterou pořádala Měsíční královna. Tancovala jsem s nebeskými zástupy hvězd, Byl to radostný zážitek. Odlesky zlata a stříbra zaplňovaly celý plesový sál v paláci královny. Všichni se smáli, tancovali a vyprávěli hlouposti. Její veličenstvo vyprávělo příběh o Slunci, které bylo vždycky větší než ostatní a které stále cestovalo po různých zemích. Nikdy se nekamarádilo s jejími dcerami. Od svého mládí nemělo rádo tu obrovskou temnou noc. Ah, ano!... Neřekla jsem vám, že Měsíční královna byla tak rozzlobená na

Slunce, že mu dala střední rod. Všechna ostatní vesmírná tělesa nemají střední rod. Na obloze je Měsíční královna matka celého vesmíru ... Měsíční královna po celých devět let snášela vajíčka hvězdiček a okřídlených dívek. Snášela vejce prostřednictvím anděla přes miliardy let.

Potom mě Měsíční královna osobně pozvala na ochutnávání štěstí z talíře a ticha ze sklenice. Moje jídlo skončilo, Měsíční královna nám nabídla jednu partii Neonovky. To je sport, který hrají hvězdy. Jedná se o hokej na galaktickém koberci. Ale body se počítají jako v rugby. Pálky nebyly ani ze dřeva, ani plastové, ale z diamantů obalených jelení kůží. Moje družstvo vyhrálo 5:3. Ke konci noci nám Měsíční královna dala ochutnat její lahodný dort ze Saabéry, z ovoce, které roste v jejích zahradách. Navrch ještě džus z Mielku, což je ovoce nejvzácnější v celé zemi Měsíční královny. Vyrůstá totiž v těch nejtmavějších místech. Hezká představa! Ó, ano! Bylo by tak zábavné zažít podobné dobrodružství. Ale sním až moc!

Zkoumala jsem hvězdu přede mnou. Zjistila jsem, že to byla ta nejblyskavější. Pomalu se nebeské těleso měnilo v oválnou formu. Je to pravda! S jasnými a čistými pazoury, se svítícími kopyty v záři noci pobízeny Měsíční královnou. Ocas! Je to nemožné! Ale ono to pokračuje! Je to krk, který se tu objevuje, krk tak krásný. Pak hlava s bílými nozdrami, tam, kde se otvírají velké okrové a něžné oči. Je to kůň! Kůň v sněhovém hávu s hřívou ze stříbra. Kůň vypadal jako víla. Pohyboval se jemně a tiše. Zvednul hrdě hlavu. Pravý princ! Pod jeho uhlazeným zevnějškem se schovávalo mocné svalstvo. A ostatní hvězdy? ... Ty se také přeměnily v ta nejzáračnější stvoření. První kůň, ten nejvznešenější, se přibližoval a přibližoval ... Vylezla jsem na jeho hřbet, pod sebou jsem cítila tu nejjemnější srst a kůň mě bral s sebou do Země zázraků spolu s ostatními hvězdnými koni. Tam, kde lidé žijí bez války a nespravedlnosti.

Cestovala jsem celou noc a následující den. Večer jsem zpozorovala v dálce lesknoucí se světlo. Měsíční královna přijížděla v kočáře taženým labutěmi. Koně se jí poklonili a já udělala totéž. Měsíční královna vystoupila z kočáru a řekla mi: „Dobrý den, Alice! Tak tedy doufám, že jsi poznala celý můj svět.“

„Ó ..., já ... ó ano! Hmm, myslím že ano ...,“ vykoktala jsem ze sebe.

„Dobře. Líbilo by se ti jít na slavnost, kterou budu pořádát za dva dny? Šla bys s Excaliburem.“

„Excalibur?“ udivila jsem se.

„Ano! Je to kůň ... Přijdeš tedy?“

„Ó, ano!“ vykřikla jsem.

„Tak nashledanou.“

A královna se vzdalovala s malým půvabným pohybem ruky.

Za dva dny jsem já a Excalibur přišli do paláce s velkými kulatými místnostmi, dlouhými věžemi, křehkými okny a s kulatými střechami, které byly podle

Excalibura ze stříbrných mušlí. Měsíční královna a celá skupina hvězd nás přišla přivítat.

Královna mi vysvětlila, že budeme večeřet podle královských zvyků, potom si dáme jednu hru Neonovky a nakonec se zúčastníme bálu. Hodně se to podobalo tomu, co jsem si představovala ... Během bálu mě při prvních třech tancích doprovázel Excalibur. Ale na čtvrtý tanec jsem si už sedla na lavici, abych si odpočinula. Hudba byla pomalá a ukolébávala mě. Pozvolna jsem usínala. Chrrrr, chrrr ...

„Vzbuď se!“, řekl pomalu hlas Excalibura.

Otevřela jsem oči a viděla jsem, že Excalibur je moje maminka.

Alkmini Firtinidoy-Stergiy, Primary school of Fira, Santorini, Řecko – II. kategorie

Slunce dávno přenechalo své místo měsíci v úplňku, který se teď prochází po safírovém nebi; třpytivé hvězdy na něj okouzleně hledí, jak pokládá pavučinku, bílý závoj přes oblohu a rozptyluje mír a sladký spánek spolucestovatelům na věčné cestě lidskosti.

Té sladké noci seděl kapitán Augustis na přídí „Agra“, dumaje po opravdu náročném dni. Pozoroval obzor, sledoval hrající si vlny a o ničem nepřemýšlel. Náhle zaslechl vrískat racky. Bez zájmu zvedl hlavu a povšimnul si, že hvězdy zářily jasněji než jiné noci. „To je dobře, lidé ve starověku říkali, že když je na nebi hodně hvězd, následující den bude dobrý,“ pomyslel si.

Kapitán Augustis se pustil do sledování hvězdných seskupení a snažil se najít Malou a Velkou medvědici, Jitřenku a všechny další hvězdy, které se učil rozeznávat už jako malý chlapec. Jak se tak díval na hvězdy, uvědomil si, že jakkoliv zářivé mohou být jednotlivé hvězdy, pouze všechny dohromady tvoří dokonalou jednotu a harmonii. Je to stejné jako s lidmi. Jakkoliv zářivá je jejich historie a jakkoliv bohatá je jejich kultura, když jsou osamoceni, vypadají jako opuštěná hvězda v nekonečném vesmíru. Ale když se spojí s ostatními lidmi, je to síla spolupráce a harmonie, která šíří jejich kulturu a pomáhá jim se vyvíjet. V tu chvíli spatřil ve svých představách vlajku Evropské unie, jak se rýsuje na obloze. Vzpomněl si na dobu, kdy byl nezkušeným kapitánem a plavil se do Španělska. Francouzský tajemník ho informoval o této unii a řekl mu, že bez ohledu na to, kolik členů přibude, hvězd na vlajce zůstane dvanáct, protože dvanáctka je číslem, které představuje spojenectví a dokonalost.

Francouz byl na palubě tři dny. Během té doby se kapitán Augustis dozvěděl o důležité jednotnosti, o nerovnosti, která existuje na naší planetě, o hodnotě každého lidského života.

V té době kapitán Augustis pochopil několik věcí. Nyní už rozuměl i dalším. Každý den nastupovali na palubu „Arga“ lidé z celého světa. Každý den se tito lidé

z celého širého světa společně provázali kouzelnou nití v nekonečnou pohádku. Země byla jako barevná májka se stuhami rozmanitých barev a žlutí, bílí, černí lidé, obcházeli společně májku. Žádná diskriminace nebo neshody, nic, co by je rozdělovalo. Spojeni.

Takový je svět, o kterém snil kapitán Augustis. „Aby takový svět ale mohl existovat, je potřeba, aby nezůstalo jen u snů. Musí se z nich stát myšlenky, slova, založená na činech, slova, která se dostanou ke každému na světě.“ Kapitán již začal přemýšlet nahlas, s čistou myslí. „A proč by nemohla vzniknout další nebo dokonce více unií? A nakonec znova jedna velká unie. Unie, skládající se ne jen z dvaceti sedmi zemí, ale celého světa?

SVOBODA – ROVNOST – BRATRSTVÍ.

Unesen přílivem vlastního nadšení kapitán Augustis nezaznamenal, že záře hvězd již vybledla a hrátky vlny začaly být nebezpečné. Přesto byla jedna hvězda, která se stále ještě odrážela v předtím poklidném moři. Kapitán Augustis obdivoval nádheru přírody. Upřeně se díval na jasnou hvězdu a cítil, jako kdyby ho pěna svůdného moře volala. Natáhl se pro hvězdu, aby jí mohl osvětlit všechny lidi.

... Ani velký příboj nemohl vytrhnout kapitána Augustine z jeho zamyšlení.

Kinga Tyrala, Gimnazjum w Psarach, Polsko – III. kategorie

I. část

Pocity.

Nikdo neví. Nikdo neví, jak krásný život je. Nikdo si neuvědomuje, jak cenný je fakt existence, dokonce i zákon smrti a života. Ale přece jenom je možné, že někdo je schopen porozumět smyslu života. Mary taková byla. Jako ptáček se snažila naplnit své jednoduché bytí štěstím, mírem a láskou. Mary je ... mrtvá – příliš mnoho slov, příliš mnoho pocitů. Kéž bych se jí mohla dotknout ... je mi to líto, byla bych nejšťastnější člověk na zemi. Scházíš mi, Mary. Tak moc. Ty – na nebi, mezi anděly, Bohem a nesmrtelnou svobodou. Já – tady, na smutné planetě. Mezi opuštěnými dušemi, mezi šedou mlhou a mrtvými pocity. Jsem sama. Vidím tvoji hvězdu.

Nade mnou.

II. část

Další hvězda.

Ann – malý, roztomilý králíček. Ztracena na světě. Byla jsem s ní tak dlouho, jak to jen šlo. Vybledla ještě než mohla začít zářit. Dívám se na nebe. Nevidím žádné hvězdy. Všechno je bez ní tmavé. Ale Ann je teď volná. Možná teď, po všem, někde velmi září.

Nade mnou.

III. část

Otevři oči, zavři srdce.

Potkala jsem Mary. Zнала jsem Ann. Nikdy nepochopím jejich konec, nikdy nepochopím důvod, proč byly stvořena, když ne pro dlouhý a úspěšný život. Ale toto není moje věc – kdo? Komu? Proč?

Lidé se někdy dívají na nebe. Vlastně dělají spoustu věcí: věří v pohádky, berou drogy a zabíjejí se. Tohle není ten čas ani příležitost o tom mluvit... teď popíšu „svoje nebe“, toto nebe, které vidím pokaždé, když se na něj podívám. Nevidím Ann, Edgara nebo zbytek mojí rodiny, která tam odešla. Jsou v nebi a rušit je by podle mě byla poslední věc, kterou bych měla udělat. Když z nebe zmizí mraky, vidím obrovské město, přímo nade mnou. Světélky body jsou sloučeny, uskupeny, každý je rozdílný, každý je podobný. Nejsem hloupá. Víím, že Země je umístěna ve Sluneční soustavě, někde v nekonečném vesmíru. Rozumím, že fyzicky je existence města na takovém místě nemožná. Už jste někdy letěli letadlem v noci? Já ano. Mým dojmem byla barevná světla. Z tohoto pohledu byly budovy, silnice, aglomerace tak podobné obloze, mojí obloze. Roztroušeny stejným způsobem, dokonce na mě mrkaly jak blikají padající hvězdy. To je neuvěřitelný pocit, nebe pod vámi.

Myslím, že není třeba pochybovat o velké roli symbolu nebe v naší společnosti. Nevím, jak to všechno začalo, proč je hvězda spojena s něčím zvláštním, výjimečným, úžasným. Pravděpodobně se jich chtěl člověk vždy dotknout. Možná ano, možná ne. Je faktem, že se setkáváme s hvězdami a jejich motivem v souvislosti s důležitými věcmi. Mnoho států považuje hvězdu jako součást jejich národnosti, vlastní vlajky nebo symbolu. Na vlajce Evropské unie najdeme dvanáct hvězd. Dokonalé číslo, dokonalý symbol. Jsem součástí toho, jsem součástí tohoto světa, tohoto skvělého pošetilého světa. Stejně jako hvězdy bychom měli zářit i přes omyly a těžkosti. Jednoho dne skončíme jako hvězdy. Náš život je naše nebe. Využijme toho, alespoň jednou! Pojďme objevit souhvězdí, Velkou Medvědicí, Malého Medvěda. Musíme otevřít naše oči, abychom mohli objevit skutečný, absolutně krásný, fyzický, bezbolestný svět. Ale teď – pohledme na nebe. Nad tebou, nade mnou, nad námi.

Paulina Opielka, Gliwice, Polsko – IV. kategorie

STRACH Z LÉTÁNÍ

Čekal na ni na Via del Tritone.

Neočekávala, že přijde. Ale přesto, stál tam pod pestrobarevným stínem vrhaným deštníkem v proudech deště. Zběsile vanoucí vítr pohazoval s listím z předcházejícího roku do proudů vody, které se vytvořily podél ulic. Pozvolný pohyb těžkopádných mračen po obloze čas od času přerušilo náhlé zablesknutí. A v dáli se rozprostřela ozvěna hromu.

A on tam stále nezúčastněně čekal.

„Nemůžu přimět dešť, aby přestal padat,“ přelétl pohledem někam do výše jejích ramen. Kapky deště dopadaly na jeho černé brýle. „Ale přesto se s tebou vždycky namočí.“

Netušila, jak ji poznal. Snad rytmus její chůze, šelest oblečení narážející o její tělo nebo možná ji prozradil její dech? Jednou jí řekl, že se nikdy zcela neodvážila dýchat. Že se nikdy zcela neodvážila žít.

Zavřel deštník předtím, než stačila cokoliv říct. Zdálo se, jakoby ho liják slepě bičoval, nicméně vytrval stát naproti ní s upřeným zrakem někam do výše jejích ramen, tak jakoby toužebně hledal její obličej.

„Proč jsi tady?“, zašeptala.

„Něco ti dlužím,“ odpověděl. „A mimoto jsem ti chtěl něco ukázat před tím, než odjedeš.“

Zachvěla se. Studený vítr jí nepříjemně zavál po její jemné pokožce. Žena si odstranila zvlhlý pramínek vlasů z obličeje.

„Jak jsi se dozvěděl, že odjízďím?“

„Pierre mi to řekl. Určitě víš, že nedokáže dodržovat svoje sliby. Myslel jsem si, že bych ti měl říct sbohem,“ povzdechnul. „Jen by mě zajímalo, proč odjíždíš tak náhle? Proč teď? Prosím tě, Veroniko, řekni mi, čeho se bojíš?“

Ona ale odpověď neznala. Krom toho, co mu měla říct? Že se bojí jeho, podivného slepce, Říma a těch mračen, které se vždy převalovaly po obloze a zastřely tak nejjasnější třpyt hvězd, nocí beze snů, jejích vlastních slov? Sebe sama.

Veronika zůstala zticha. Ale dešť bubnující na dlažbu a dusot kroků spěchajících kolemjdoucích zodpověděly otázku za ni.

„Pojď se mnou,“ řekl. „Zavedu tě na jedno místo. Ale musíš mi dát svou ruku, určitě víš, že nevidím.“

Bezděčně ho chytila za ruku. Jeho sevření bylo silné a jisté. Přísahala by, že ho viděla usmát se.

„Veroniko, slyšela jsi, že Ponte Palatino je mimořádně nádherný za březnových nocí? Nevěřím, že by jsi si ten pohled nechala ujít.“

Poslední paprsky světla pomalu bledly, když kráčeli Římem. Starověké hlavní město celého světa se ukládalo ke spánku, svou šerou pokrývkou zatemňovalo okenní zorničky. Prach rozvířený kroky stovek lidí pomalu ustával a kroužil kolem nohou. Ochablé prsty mlhy se pomalu vykrádaly z alejí a navzájem se proplétaly kolem svých rukou. Silný dešť nepřestával dopadat na chodníky s ohlušujícím hřmotem. Mraky převalující se po obloze se postupně měnily v nejisté tvarované šmouhy.

Stále přšelo.

Veronika nepřestávala cítit, jak jí po obličeji stékají kapky deště. Stejně jako slzy raněné ženy zanechávaly stopy na její tváři. Stejně jako její pláč. Neuvědomovala si, jak dlouho se procházejí. Vůně deště se náhle začala mísit s vinným závojem

a zdálky se ozývaly zvuky houslí. Někdo křičel, někdo nadával na dešť. Zprvu je míjel pestrobarevný dav lidí a zvuků nočního života a kaváren. Stovky deštníků jim ustupovaly stranou jako vzedmuté vlny moře, aby se náhle opět vytrácely. Nakonec došli k cíli. Poslední věcí, která přetrvávala, byl pevný mužův stisk její ruky, jeho klidné dýchání, slepé oči skryté za černými brýlemi nepřirozeně zírající do dálky. Netušila, proč si přál, aby je zavedla na most Ponte Palatino, co se jí jen snažil dokázat. A tak se snažila zapomenout. Necítila ani strach ani neklid. Neprovázelo ji nic kromě pravidelných zvuků jeho chůze, kvílení větru, svitu světél. A mraků, mraků, které byly všude. A také dešť.

Nevidím nebe, pomyslela si. Můj bože, nevidím nebe.

„Po suchu vždy přijde dešť,“ jeho hlas rozechvěl vzduch ještě před tím, než jej stačila slyšet.

„Prosím?“

„Řekl jsem, že nakonec musí vždy začít pršet. Pročistit nás. Pojďme.“

Poté nastalo opět ticho.

Most Ponte Palatino byl té noci neobyčejně krásný. Jemné světlo luceren zlehka osvětlovalo řeku Tiberu tekoucí pod ním. Kdesi v dále se vzpínal ve světle Chrám sv. Petra. Ošlapaný a stále vlhký chodník odrážel lesk lamp a oken. Byl to jeden obrovský lesk. Ponte Palatino zářil.

„Není to nádherné?“ promluvil muž po chvíli ticha, když se nakláněli nad zábradlím mostu.

„Slyšíš ten slabý sten? Šelest vody valící se kolem sloupů mostu, řev křížovatky, hluk větru? Tento most je zvukem, Veroniko, je vším, co mohu prožívat a cítit. Ale je toho mnohem víc.“

Ani se nenadála zakřičet, když se jí náhle zjevil na druhé straně zábradlí. Jistě stál na zemi a pustil se zábradlí. A smál se.

„Zbláznil jsi se?!“ zakřičela. „Zabiješ se!“

On se ale nepřestal smát a jeho hlas se jakoby odrážel od hladiny řeky.

„Slyšíš to? Ponte Palatino je sám o sobě zvukem. Je to smysl života. Hvězda. Naděje. Tak pojď ke mně a podej mi ruku, Veroniko.“

Nevěděla, co dělat, nevěděla, co ji svádí. Byla to ta ohromná touha po změně nebo ta prázdnota, která jí zakrývala srdce anebo strach? Přesto poslechla. Když se dostala na druhou stranu, cítila, jak ji sevřely jeho silné paže.

„Pověz mi, Veroniko, máš velký strach?“

„Ano, mám.“

„Ale věříš mi?“

„Ano, věřím...“

Pozvednul ji.

Zakřičela, ale jeho ruce byly velmi silné a cítila, že nespadne dolů, i když visela nad srázem v rukách slepého muže. Tentokrát byla mnohem výš, nade vším,

nad smutkem a prázdnotou, nad jejím vlastním strachem a žalem, nad životem, kterého se neustále musela obávat.

Zhluboka popadala dech, ale teď ji to nebolelo, naopak dodávalo pocit síly, že může létat a žít.

„Řekni mi,“ jeho šepot pro ni znamenal úlevu, „řekni mi, co vidíš, Veroniko.“

Žena otevřela oči a podívala se nad sebe, aby je náhle spatřila. Malé, zlaté tečky, světélkující na černé obloze, prosvítající skrz šedý zábal mraků. Lucerničky dávající naději a víru, světlo, které dosud neviděla.

„Oblohu!“ pocítila, že poprvé za hodně dlouho se cítí opravdu šťastná. Zakřičela tak, že se její hlas rozprostřel po hladině jako ozvěna. „Vidím nebe plné hvězd nade mnou.“

Poskytla Hana Cihlová

ZDENĚK JIRÁSEK

Polil jsem tvé tělo vínem

Když polil jsem tvé tělo vínem
celé se jemně chvělo
Jako krev
stékal ten pramínek
kolem mateřských znamínek
až zastavil se kousek nad klínem
A já sbíral síly
k tomu, co se mi tak chtělo
Vypít ho v tu chvíli

Dejte mi kosu

Dejte mi kosu
pokosím louku
Dejte mi vidle
vyházím hnůj
Dejte mi pilu
skácím strom
Dejte mi kladivo
zatluču hřebík
Jen dejte mi pero
napíšu báseň
neplatí

HOST KRUHU – Iva Zadražilová

NIC JSI NEPOCHOPIL ...

Ve svých představách si různé situace přehrával už mnohokrát. Bavilo ho přemýšlet nad tím, co by bylo, kdyby... Rád se chytal jedné malé myšlenky, počátečního nápadu, a poté ho pozvolna nechával klouzat fantazií a na jemnou nitku budoucího příběhu navíjel další a další vlákna, která se větvila jen podle

toho, kam sahaly hranice jeho představivosti. Příběh tak měl mnoho různých podob, někdy až příliš od sebe vzdálených, ale vždy, vždy tam vystupoval on v roli toho, kdo má situaci pod kontrolou. V roli toho, kdo je díky tomu, že je tím, kým je, musí zvítězit, musí přežít. Bylo to přece tak jednoduché. Nikdy o sobě v těch příbězích nezapochyboval. Proč vůbec pochybovat? Cítil za sebou dech tisíců svých předků, tlukot srdcí příslušníků stejného druhu jako byl on sám a věděl, že je něčím jedinečným. Právě ta schopnost, že si tuto skutečnost uvědomoval, že o ní mohl přemýšlet, ho naplňovala pýchou. Kdo jiný než já je schopen přemýšlet? Kdo jiný než já má dar rozumného uvažování? A proto musím být něčím výjimečným. Něčím, co stojí na konci toho snažení, kterému se říká evoluce. Jsem vrcholem, říkal si, jsem nejdokonalejší bytostí této planety. Zálibně se jen tak pro sebe usmíval a pocit sounáležitosti s lidským rodem mu dával za pravdu. Byl hrdinou svých scénářů a byl si sebou jistý. Malá zrnka pochybností nechával bez povšimnutí, neměl chuť se jimi zatěžovat.

Ale jednoho dne se něco změnilo. Možná to mělo něco společného s jeho svědomím, které mu mimochodem bylo dáno také jako jedinému tvoru na této planetě, možná to mělo něco společného s jedním z těch drobných stínů nejistot. Nevěděl.

Náhle se to prostě stalo a do jeho představ vstoupila Ona. Nezval ji, nechtěl ji tam, snažil se jí zbavit, ale nešlo to. „Tohle jsou moje myšlenky, moje sny, tak co tu děláš?“, rozčiloval se. „Jdi pryč, vystačím si bez tebe a nepotřebuji tě, slyšíš?“ Ale Ona zůstávala dál, stála vždy kousek od něj, skoro na dotyk, a se smutkem v očích ho pozorovala. Nebylo mu to příjemné, i proto, že se ocitl v situaci, která byla mimo jeho kontrolu.

Rozhodl se, že se svými sny a představami skončí – alespoň na chvíli. Nechtěl mít žádného svědka, nikoho, kdo by pronikal k jeho nitru. Ale nedařilo se mu ji zahnat. Nemohl to nijak ovlivnit, ale pokaždé, když zavřel oči, stála tam. Stála a dívala se a on se začal bát. Báł se, že promluví a tušil, že se mu to nebude (...) líbit. Musím začít sám, rozhodl se.

Posadil se do trávy pod rozkvetlý strom a Ona se vzápětí posadila naproti. Sebejistě se usmál: „Tak už konečně pověz, proč jsi tady?“ Nepatrně pokývala hlavou: „To víš nejlíp sám.“ Tohle není dobrý začátek rozhovoru, pomyslel si. Kdybych to věděl, tak bych se přece neptal. Ona ale pokračovala: „Přišla jsem třeba proto, abych ti pomohla. Zním tvé sny a představy a vím, že jsi hrdý na to, že jsi myslící rozumná bytost. Umíš vést dialog, naslouchat a přemýšlet. A to je (...) všechno, co od tebe očekávám. Souhlasíš?“ Přikývl. Začínalo ho to zajímat.

Nadechla se a on měl náhle dojem, že to, co mu chce říct, říkala už tisíckrát předtím.

„Byly doby, kdy jsem byla podobná jako ty. Přemýšlela jsem o sobě stejně tak jak ty, říkala jsem si, že k životu nepotřebuji nic jiného než lidskou společnost a kulturu, kterou vytváří. A také jsem o našem světě zase až tak moc nepřemýšlela. Vše fungovalo tak jak má a proč si zbytečně vytvářet problémy tam, kde (...) žádné nejsou? Kromě toho se mi ani nechtělo myslet. To už za mě zařídili filozofové, říkala jsem si. A skoro všechny filozofie stavěly do svého popředí člověka, jejich antropocentrický pohled na svět byl všeobecně přijímaný, tak proč vůbec něco řešit. Až jednou, úplně náhodně, jsem si v jedné knize přečetla větu, která se pro mne stala zásadní. Byla úplně jednoduchá.“ Podívala se mu do očí: „Vesmír, život na Zemi, příroda a vůbec naše planeta může existovat i bez nás, lidí – ale my, lidé, bez naší planety, bez vesmíru, existovat nemůžeme.“

Nevěřicně na ni zíral. Tohle má být převratná myšlenka? To ví snad každé malé dítě, že život je podmíněný naší planetou, jedinečnými podmínkami, které umožnily náš vznik a umožňují naši existenci a vývoj. Neodpustil si ironický tón: „No a co má být? Nikdo se přece nesnaží o to, aby našel nějaký jiný vesmír, všichni chceme zůstat a žít tady, na Zemi. A vůbec, to jsi za mnou přišla jen proto, abys mi sdělila tohle? Nemám chuť na žádné mravoučné kázání, nezlob se.“

Znepokojeně vstal a opřel se o strom. A teď mám zřejmě prozřít, napadlo ho, když se díval do krajiny. Asi po mně bude chtít, abych si uvědomil, že jsem součástí přírody nebo tak něco. Když se mu začínala v jeho představách postupně objevovat, rozhodně ho nenapadlo, že by mu chtěla do jeho povědomí vsouvat zrovna tohle. Podíval se na ni.

Zdalo se, že ho snad ani nevnímá. Utrhla pampelišku a pokračovala: „Člověk si dlouho myslel, že je pán planety, pán přírody a tvorstva, že stvořil svůj způsob života, svou kulturu a že může ovládat přírodu. Věř ale tomu, že to tak není. Řekni, které lidské dílo, vytvořené naší kulturou, nelze udělat znovu? Každou stavbu, každý stroj, každý umělecký výtvar, lze více méně kvalitně zkopírovat. Ale nikdy se nám nepodaří udělat znovu to, co stvořila příroda. Jakmile zanikne jakýkoliv botanický nebo živočišný druh, je nenávratně pryč a není cesty zpět.“ Přejela si pampeliškou lehce po obličejí. „A nikdy nezjistíš, jestli právě to, co zaniklo, ta ztracená genetická informace, nebyla pro naše přežití zcela zásadní. Naše kultura není bohužel přirozeným pokračováním evoluce, naopak, vytváříme ji v opozici proti přírodě.“

Shlížel na ni a cítil, jak v něm pomalu roste zloba. „Dobře, ale proč to říkáš mně? Já osobně přece nikoho nehubím. A kromě toho, příroda přece stvořila i nás, lidi. Jen co jsme slezli se stromů, začali jsme vytvářet tu tvoji „kulturu“, jak tomu říkáš. Museli jsme, nebo ne? Museli jsme se nějak začít živit – vždyť evoluce nás jistě stvořila k přežití. A že jsme přitom zvolili ofenzivní strategii? To přece dělá každý živočišný druh, každý jedná sobecky ve svém zájmu!“ V tu chvíli na ni už skoro křičel. „A pověz mi tedy, proč se příroda ničí sama? Proč jsou zemětřesení, výbuchy sopek a hurikány?“

Slabounce se usmála: „Děláš zásadní chybu – povyšuješ přírodu a biosféru na uvažující bytost. Tak to ale není, příroda je pouze dokonale fungující systém, který má nastavené své samoregulační procesy, rozumíš? A přírodu jako systém nelze přizpůsobit lidské kultuře, už proto, že lidská kultura je výtvořem člověka, a ten je jen jednou odnoží jejího systému, a to ještě dočasnou.“

Znejistěl: „Jak dočasnou? Co tím chceš říct?“

„To ti přece musí být jasné, že tu nejsme navždy,“ zatvářila se přísně. „Člověk má na Zemi vyměřený svůj čas, který se může počítat na milióny, ale taky třeba jen na stovky let. To už bude záležet na nás samotných.“ Postavila se vedle něj a rozhlédla se kolem. „Pochop, už konečně, že naše kultura přírodu pomalu ničí. A příroda se brání. A protože se nemůže bránit silou, brání se slabostí. A oslabená biosféra není příznivým prostředím pro nejvyspělejší formy života, chápeš? My tedy přijdeme na řadu první. A dobře nám tak. Vytrácí se z nás pocit sounáležitosti s přírodou. Identifikovali jsme se s umělým kulturním systémem. Chybí nám pokora, respekt a úcta k naší planetě. Lidská kultura přece nemůže být cílem evoluce vesmíru, opak musí znít směšně i tobě.“

Měl co dělat, aby se neprořekl, že přesně to si myslí, že přesně tato myšlenka ho fascinuje. Člověk jako vrchol celé evoluce. Pak si ale uvědomil, že Ona to ví. Proto přišla. Zná jeho myšlenky, ví o jeho představách, ve kterých on jako pán tvorstva objevuje existenci (...) ozónové díry, nebo luští kód DNA a daří se mu měnit genetickou informaci. Vždyť on přírodu zachraňuje, on odhaluje pravdu, on vítězí! A on osobně rozhodně není zodpovědný za vytvoření takové kultury, která způsobuje škody v krajině, škody na neobnovitelných zdrojích, která ničí ekosystémy a ve vlastním zájmu globálně expanduje. Náhle trochu zapochyboval. To by ovšem mohl říct každý z nás, každý jednotlivec, že on není ten, kdo je zodpovědný za vyhynulé druhy ... Ale kdo to v tom případě je? Nevěděl. Tušil, že odpověď na takovou otázku je příliš složitá a možná v tu chvíli přesahuje rámec

jeho chápání. Už ho to pomalu přestávalo bavit. Beztak to jsou jen jeho představy, není to skutečný svět, Ona neexistuje a celé je to vlastně nesmysl.

Úkosem se na ni podíval. Stála hrdě a vypadala, že o své pravdě nepochybuje. A ani o své existenci. Dívala se kamsi za horizont a mluvila rychle a naléhavě, slyšel ji říkat něco o ambivalentní roli vědy, o konfliktu technosféry s biosférou, o nezdravém prosazování umělého prostředí, o nájemní smlouvě se Zemí, o politice ... ale hlavně o zodpovědnosti.

Náhle přestala povídat: „Vždyť ty mě skoro neposloucháš,“ řekla vyčítavě, „pojď, posaď se ještě,“ vybídla ho, „ráda sedím přímo na zemi. Na naší Zemi. Skoro cítím, jak se s námi otáčí a v tu chvíli si uvědomuji tu jedinečnou sounáležitost, která nám byla dána. Znáš snad krásnější pocit, než vědět, že sem patříš, že jsi součástí toho všeho, co tě obklopuje?“

Ona je snad blázen, napadlo ho, to nemůže myslet vážně. Už toho měl opravdu dost. Chtěl skončit s celou touhle záležitostí, nechtěl na to už nikdy myslet, chtěl se vrátit zpět do svého pohodlného života, skončit s představami a neklást si žádné otázky.

„Tak dobře, pochopil jsem tě. Člověk ničí svou kulturou přírodu a lidstvo není cílem evoluce. To jsi mi chtěla říct. Rozumím a děkuji za informaci ... A teď prosím jdi pryč, vyslechl jsem tě a víc pro tebe udělat nemůžu.“

V tu chvíli vypadala hrozně smutně. „Ty jsi ale vůbec nic nepochopil,“ zašepkala, „já jsem ti přišla pomoci, vzpomínáš? Pomocť uvědomit si, že to teď musíš být ty, člověk, který začne jednat. A začne se sám sebe ptát, jak vše změnit a jak zachránit, co se ještě zachránit dá. Tahle krásná modrá planeta plná života je v ohrožení. A člověk je největším rizikem dnešní krize, ale současně jedinou nadějí na její zmírnění a vyřešení ... Lidé musí změnit své myšlení, svůj pohled na svět, svou adaptační strategii. Musíme najít a přijmout nějakou novou filozofii. Země je naše hostitelské prostředí, jinde existovat nemůžeme – a když si ji zničíme, zničíme sami sebe.“ Už ji skoro nebylo slyšet. „Odejdu a už se k tobě nevrátím, neboj se. Jen budu doufat, že jsem za tebou nepřišla marně. Sbohem.“ Najednou byla pryč.

Ještě chvíli hleděl na místo, kde před momentem byla a nechtělo se mu uvěřit, že už tu opravdu není. Na krátký okamžik pocítil jistý smutek, když si uvědomil, že už ji nepotká. Ale poté přišla úleva. Uf, oddechl si, tak snad bude konečně klid. Může se vrátit do svého jednoduchého a příjemného světa bez otázek, světa,

kteřý ještě rozhodně chvíli existovat bude a on si ho bude užívat, protože hlavně proto se přece narodil. A své představy o pánovi světa možná trochu přehodnotí, to by mohl, ale rozhodně s tím nebude nic dalšího dělat. Proč by to řešil, on to totiž vůbec není jeho problém. On se tím už někdo určitě zabývat začne. Tak jako vším. On osobně stejně nic nezmuže. Od toho jsou tu jiní.

(Povídka byla inspirována knihou *Ohrožená kultura* od Josefa Šmajse, v níž nás autor seznamuje se svými úvahami nad globální ekologickou krizí, jež pramení z konfliktu přírody a lidské kultury).

Iva Zadražilová (1972) od roku 1997 žije v Brně. Pátým rokem studuje MU FF obor informační studia a knihovnictví, pracuje v Knihovně univerzitního kampusu jako katalogizátor. Zajímá se o literaturu, společenskú a politické dění, bydlení, turistiku a lyžování.

II

LUKÁŠ VAVREČKA

Mezi tím
co jsme se po říjnu přestávali obávat
zamést po tom druhém vlasy
hloubali jsme s Evou o půlnoci
jak projít mezi úly pouličních lamp
když opouštěla bar již k odpolednímu a hráče
i figurky přenechala jiným, již přešetřit jim hlavy
My houkali se po cestách
a prsty zametali sutiny z betonových zídek
ve snaze několika akordy
napodobit přestárlý mýtus
... nemá ani tolik slušnosti, aby se nepřipomínal
Jakobychom přehrát si znovu chtěli
tklivou serenádu
vysnívanou marně
od siluru jinakosti
a prekambria majetnictví
Návraty ke klasikům se nejenže nehodí
když pohřbili jsme snílky
Zde třeba je už vědět, že
cesty se pod kroky zavlní, že stromy se zapustí do oblohy, že

všechny ty zázraky jedincovy revolty
sprchnou ... a naráz
Ne, to my nevěděli ...
zatím jsme se modlili za hluchotu
za jedno rozlehlé vakuum
které by z nás vysálo tělesnost
Bláhoví herci
jsme neměli ponětí, že bez sepsaného dramatu si
můžeme okousat malíčky a neshlédneme ani jeden záblesk
za gaussovskou skvrnou
My netušili, že už dávno jsme přišli o práci
když ti praví umělci vynalezli pantomimu
A mně tak nezbylo než se opadaným listovím
propadnout zpět do sklepení
kde zádumčiví obchodníci ve snu mi propůjčili
dvě dřevěné hlavičky a čtyři ruce, čtyři
nohy a tolik hadýrků, až se mi zachtělo otírat si čelo
Na tamější podobiznu antikrista
napísali mimesis
kupčící škodolibí
odsoudili líbeznou mimesis
a mně přenechali nástroj klamu
provazy a loutky
Hrej si!
říkali
Hrej si a hled, co se stane ...
A tak jsem vyčkával, dokud mne neomrzela
lineární křivka všech cest
a čekal na svého učitele
jímž měl být pan B.
Měl mě naučit hrát si dost bezpečně
avšak on mi chtěl dát lekci
Byl jsem jako neopatrné dítě
které příliš často se chodilo otci dívat
do zapovězené zásuvky nočního stolku a tam našlo pět
známek, dýmku a dva ulepené váčky se špunty do uší
*
Kolikpak proseb odvolá zpět
tu vzpouru proti ústavě spojených sil pozitivismu?
Kolikrát vyřčená omluva

přiměje ty pány s mastnými vlasy zapomenout, že
naivní jsme si vytvářeli představu dokonalou, zobjímanou,
umačkanou
Kolik z nás si nepřišlo pro lístky
na představení o jednom vodiči
Kolik z nás ho sledovalo ze zákulisí?
Nestoudně dokonalé divadlo onanie
Nirvána hluchoty
odzvoniла šelestům
a znovu a znovu splnila všechny požadavky
... vše jen pro to vnitřní kontinuum
Nebylo by jistě správné, kdybychom prohlédli
Nebylo by nijak prospěšné si připustit
že vzor vzorů nemá stopy skutečnosti,
dokonce je natolik dokonalý, že se mu nějaká usmolená
skutečnost nikdy nebude s to vyrovnat
Kupříkladu jedno dějství
loutkového divadélka idealismu
zbaveno je vedlejších smyslů
nejistoty z konání, z vyřčeného slova
Jeho obraz bývá jasný, prostý
a mnohdy tolik sentimentální!
Dnes jsem si již vědom
jak zhoubné je semínko naivity
a přesto bych zaplakal
v touze opět lísat se k tradici
v jednom rozmáchlém sémantickém gestu
bych doznal, jak mne mrzí, že jsem pohřbil
nádhernou, naivní kulturu ...

(Úryvek z připravované knihy s názvem Idealistický román)

Lukáš Vavrečka (1987), básník a prozaik, časopisecky publikuje své verše a eseje, je autorem románu **Revolucionáři** (2005), rukopisného románu **Zkus mě najít**, sbírky experimentální poezie **Vyhnanec s křídly** (2008), rozsáhlé čtyřhlasé básnické skladby **Partitura** (inscenováno 2008) a připravovaného esejisticky laděného veršovaného románu **Idealistický román** (vyjde 2009). Je editorem básnického sborníku studentů Filozofické fakulty Univerzity Pardubice „Lumíkem proti své vůli“ (vyšlo 2008).

MLČÍCÍ POUŠŤ

Málokdy se dostane čtenáři do ruky kniha, v níž by protagonista a autor byli téhož jména. Sinuhet Zaki, soukromý detektiv a zároveň autor. Čemu věřit?

Soukromý detektiv odlétá z Los Angeles do Egypta, kde sám bude tajně sešívat síť na velký úlovek. Na první stránce knihy se dočteme, že z pouštního písku vyčnívala lidská hlava, kus dál ženská ruka s prstenem.

Zlato, ta odvěká metla lidstva.

Zaki se snaží nejprve načerpat atmosféru. Vybavuje se mu jedna sentence za druhou.

Cesta někam vede odněkud, ale lze po ní nikam nedojít.

Ze všeho kolem číší urputná nelítostná honba za penězi.

Pokud se dobro pohybuje rychlostí světla, zlo rychlostí vyšší.

Pouštní příběh projdeme s oběma Sinuhety jedním dechem, což je u většiny krimipříběhů obvyklé. Ale co je třeba u autora ocenit, jsou neotřelé myšlenky. Malé i větší perly zasazené tu a tam do mnoha vět. Jako příklad uvádím.

Když dostal zapláceno, viníky jakož i nevinné zabíjel. Bral to jako vedlejší činnost, která mu měla zabezpečit klidné stáří.

Pokud jde o peníze, poptávka vždycky převyšuje nabídku.

Z mnohých úsměvů číhají žraločí zuby.

Nemá všechno, komu zdánlivě nic nechybí.

Když jsem knihu četla, neodolala jsem, abych nesebírala ty perly a nenavlékala je na nit. Náhrdelník jsem si obtočila třikrát kolem krku a knihu jsem dočetla zkrášlena a s uspokojením.

A kdože se skrývá za soukromým detektivem. Za autorem Sinuhetem Zaki? Náš pan František Uher.

Marta Urbanová



Ladislav Vondrák při jedné z častých besed v Kavárně U Notáře v Havlíčkově Brodě.

HOST KRUHU – Andrzej Bartynski

Znamení

V údolí mého srdce
je kaluž smutku
v kaluži smutku
malá zelená žabka
veselá žabka naděje
Na moji hlavě hnízdo
své hnízdo si uvil čáp
pohleďte!
A vidíte
co drží čáp v zobáku?
Moji naději
znamení že je jaro v úplňku.

Hůl

Vyšel z domu v němž nechal
svou víru naději a lásku
Popadl nenávisť
jako hůl do ruky
Vykročil
na konci cesty poznal
že je na tom samém místě
zabočil
Dveře zamčené
uhodil holí
uhodil holí do prázdna
dům není

Prázdné okno

Okno
v okně hlava
v hlavě oko
v oku obraz
na něm dlouhá cesta
po níž jde pračlověk
v tvém směru blíží se
vchází do hlavy
do oka
a dívá se oknem
vidí dlouhou pustou cestu
na které nikdo není
zavírá oči
zadržuje dech
z dále je slyšet něčí pláč
schová hlavu
zavře okno
zamkne dveře
Vypnul telefon

ANDRZEJ BARTYNSKI se narodil v roce 1934 ve Lwově. Jako devítiletý byl nacisty zcela připraven o zrak. Vystudoval polský jazyk na Wroclawské univerzitě. Vydal řadu básnických sbírek, získal mnohá ocenění za literaturu i společenskou angažovanost. Vystupuje též jako herec a zpěvák, je iniciátorem a organizátorem mezinárodního festivalu poezie *Básníci bez hranic* pořádaného v Polanici.

Básně přeložila **Věra Kopecká**

PETR CHVOJKA

Jak chvění trav

Vezmu tě za ruku
jako bych si ještě nedávno
vzal život
Slepá okna stojí v kruhu
a řeka se připravuje podplout noc

Topoly mávají
a snaží se utrhnout k obloze
*Jsme ptáci
kteří hledají svůj směr
na křižovatkách srdce
Jsme křižující ptáci
táhnoucí za srdcem*

Vezmu tě za ruku
a řeknu všechno
úplně beze slov
Jako po zlodějských stopách
projdeme vsí

Noc bude mít
studený čumák psi
a až nás zvětrí
urve se z řetězu

Obloha na nás spadne
jako osud

POHÁDKOVÉ POSTAVIČKY JOSEFA LUKÁŠKA

Liberk – kostlivec

Proč má obec Liberk zrovínka tohoto pochmurného patrona? Vysvětlení najdeme hned ve dvou různých pověstech.

Slepice jednoho sedláka z Liberka zanášela. Na tom by nebylo nic divného, slepičí rod to dělá odjakživa a snad to těm „zanášelkám“ dělá i potěšení. Ale tahle si usmyslela, že bude snášet v kostnici na nedalekém hřbitově.

Jednou přišel sedlákův čeledín unavený a hladový. Svázeli tehdy dlouho do noci len. Doma nenašel k jídlu nic teplého. Služka ho poslala do kostnice, aby odtamtud přinesl vejce, že mu je ráda udělá. Když ten mládence vstoupil, uviděl kostru, jak si rozklepává skořápky a jí vejce. Pokynula mu kostnatými prsty a zvala ho, ať si přisedne. Vyděšený čeledín však utekl. Za několik dní však v důsledku přestálé hrůzy a strachu zemřel.

Liberk je poprvé připomínán roku 1310 v souvislosti s hradem Rychmburk nebo Rychemburk. Hrad stával na úzkém, protáhlém ostrohu západně od kostela a byl chráněn příkopem tesaným ve skále. Ten odděloval přední hrad od zadního. Podle záznamů byl hrad roku 1458 zbořen.

Právě na tomto hradě kdysi žil krutý a pyšný purkrabí, který jednal se svými podřízenými tvrdě a nespravedlivě. Místní obyvatele nechával často bičovat a mučit. Lidé ho za to proklínali, ale on toho nedbal. Ani v hodince své smrti se nezbavil své pýchy. Nařídil, aby jej pochovali do staré hrobky před oltářem liberského kostela, přestože tam směli být pochováni jen příslušníci šlechtických rodů pánů na Rychemburku.

Jako trest za svou zhýralou pýchu a ukrutné zločiny nenašel purkrabí v hrobě klid. Každé noci se ozývaly z kostela výkřiky, jak purkrabí zuřil a křičel. Hrůza jíkala každého, kdo musel jít v noci kolem kostela. Zvědavci, kteří se tam nechali zavřít, aby mohli ducha pozorovat, byli ráno nalezeni mrtví.

Sám farář se pokoušel uvidět strašidlo. Aby však ochránil svůj život, vešel do kostela za setmění a začal sloužit mši. Objevil se duch. K oltáři však nemohl, a tak jej stále obcházel a rušil mši bezbožnou řečí, až se kněz zajíkal a mši přerušoval. Držen jakousi podivnou mocí u oltáře, musel po každém přerušování začínat mši od začátku. Teprve nad ránem se mu podařilo přivést mši bez chyby až do konce. Poté musel duch uvolnit cestu a k smrti vyčerpaný farář mohl opustit kostel.

Své trápení vyprávěl kaplanovi, který přicestoval do Liberka, aby asistoval při posvícenské mši. Ten se rozhodl, že zjistí, jak by mohli ducha uklidnit. Hned po

západu slunce vstoupil do kostela. Svěcenou vodou udělal kolem sebe kolo a pevně se přivázal k provazu zvonku – umíráčku. Jak odbila půlnoc, objevil se duch jako vyschlý černý mužíček. Kaplan na něho zavola: „Co chceš?“ Duch odpověděl: „Kdybys nebyl přivázán k tomu provazu, to už bych ti ukázal, co chce.“

Kaplan se ducha zeptal, jak má být vysvobozen. Duch mu prozradil, že musí být vynesena z kostela v rakvi, avšak ani dveřmi ani oknem, ale pod oltářním obrazem. Ve farním lese mu musí být hlava oddělena lopatou a bez rakve jej mají potopit do bažiny.

Příštího dne byla probourána zeď kostela, rakev vynesena a splněno přání zesnulého.

Proč ale má kostlivec hlavu v podpaží?

Vynešením z kostela však ještě nebyl učiněn konec trápení purkrabího. Při převozu mrtvoly z kostela do farského lesa se prý rakev rozlomila a hlava se někam zakutálela. Od té doby strašil jako bezhlavý jezdec kolem Liberského potoka. Zjevoval se na tajemném koni, spoutaný řetězy. Teprve po letech se lebka našla. Potopili ji do bažiny na stejném místě jako tělo a mrtvý tehdy konečně našel klid.

Nový Hrádek – Frymbulín

Nedaleko Nového Hrádku, na výrazném ostrohu, se rozkládají zbytky hradu Frymburku. Poprvé je připomínán ke dni 11.6.1354, kdy Matyáš z Frymburka prezentoval ke kostelu v Olešnici kněze Martina. Ovšem o původu samotného hradu se dochovala zajímavá pověst.

Hrad Frymburk prý založila jakási neznámá knížecí dcera. Zamilovala se do mladého služebníka, a protože rodiče jí nedali souhlas ke svatbě, sebrala svých pět švestek, tedy přesněji řečeno zlato a cennosti pánů rodičů, a se svým milým a několika lidmi odešla do krajiny u dnešního Nového Hrádku. Tam nechali postavit hrad. Na práci najímali řemeslníky ze širokého okolí. Protože však měli obavy, že dělníci prozradí jejich místo pobytu, rozhodli se je zahubit. Po dokončení stavby přicházeli pracovníci jeden po druhém do místnosti pod věží, kde se měla vyplácet odměna, a druhými dveřmi měli vycházet. Ale nikdo již nikdy nevyšel. Postupně se všichni propadli padacími dveřmi do hladomorny, kde zahynuli. Jejich duše se začaly zjevovat v okolí hradu jako podivná skřítková. Velcí asi jako permoníci, i podobně oblečení, jen s tím rozdílem, že oproti permoníkům mají výrazně velký nos, ba přímo frňák a na ruce pouze čtyři prsty.

Samozřejmě, že si jich „novohrádoušti“ brzy všimli a zjistili o nich celou řadu důležitých informací. Především, že jsou velice spravedliví. Hodným lidem neublíží, ale lumpům a neřádům dovedou udělat peklo na zemi. Protože se většinou jedná o bývalé řemeslníky, nedovedou zahálet. Stále musí něco dělat a navíc jsou

velice zruční. Dovedou tkalcovat, hravě podrazí boty, někteří dokonce pamatují ještě tavbu železa v údolí Olešanky a určitě to dovedou dodnes. Zručně vyřezávají, třeba celý betlém, klidně zmáknou i lyže (dokonce na nich i jezdí: viz obecní zápis ze dne 27.4.1938, kdy byl spatřen živý frymbulín, jak sjíždí na vlastnoručně vyrobených lyžích Velkou pansko šusem), a když zrovínka nemají co na práci, vyřezávají slavné hrádouské vařečky.

Za svou práci nechtějí žádnou odměnu, raději si dají něco dobrého k jídlu. Jak tvrdí místní odborníci, milují krajové speciality – kyselo Pavlišov, hubník, peciválky, chlupačky s houbama, políuku Couračku a oukrop. Po jídle jsou však prý lehce zranitelní, protože upadají do klidového stádia (tzv. poobědového komatu). Protože jim však občané Nového Hrádku vděčí za mnohé, přísně je střeží před cizími a nedovolí, aby bylo frymbulínům jakýmkoli způsobem ublíženo. Z rozsáhlého materiálu, který novohrádouská písmáci o frymbulínech (odborně Frymbulinus Novohradocus) posbírali, bychom rádi závěrem zveřejnili alespoň dvě významná data, která souvisí s historií Nového Hrádku a životem frymbulínů:

29. 8. 1639 Frymbulín vyděsil generála švédského vojska natolik, že do rána začal mluvit česky, zbělely mu vlasy i vousy a zanedlouho zemřel (je pohřben v hraničních lesích u Olešnice v Orlických horách).

14. 5. 1983 Od tohoto data frymbulíní pravidelně dodávají vařečky pro účastníky pochodu „Hrádouská vařečka“.

DONKICHOTIÁDA

Zdeněk Bažant

„Myslels' to tenkrát vážně, to, cos' mi povídal, když jsme spolu ráno chodili do školy?“ Holka, to kdybych já věděl, co jsem ti tenkrát povídal... Ale když se to tak vezme, myslel jsem vždycky vážně to, co jsem kdy které povídal. Tak vážně, že ty reálněji uvažující, ty vybavené ženským instinktem, okamžitě patičkou pootevíraly zadní vrátka. Někdy jsem si toho nevšiml, někdy ta vrátka zavržala v pantech, někdy jsem byl ale konfrontován s projevy ženské věcnosti a zemitosti v takové formě, že jsem sklapnul křídla a odplouhal se s mastnotou hanby v zátylku. Jak kdy.

„To víš, že ano.“ Co bych měl na to odpovědět? Dá se stárnoucí ženské, která si uchovala v paměti klukovská vyznání vůbec odpovědět jinak?

„Myslíš, že už tam budou všichni?“ Záleží na tom? Asi už nebylo co říct.

„Už by měli. Mám obavy, že jsme už zmeškali přípitek.“

Nezmeškali. Při podobných akcích se vždycky počítá s tím, že ti, kteří to mají nejdál, se mohou opozdit. Tady se nedodrží akademická čtvrt hodina, tady se počítá rovnou s hodinou. Tady mají totiž všichni dost času. Dost času až do zít-

řejšího rána. Jednou za pět let mají všichni zde přítomní zaručeno, že je nebude nikdo odvolávat k telefonu, že po nich nebude nikdo nic chtít.

„Tak co, Zbyňku, jak se ti daří? Prý jsi překladatel. A to překládáš také knihy?“

„I kdepak, paní profesorko, kdepak knihy. Já dělám tady ve fabrice, překládám takové ty technické texty, třeba návod na brusku a tak. Nic zvláštního. Na knihy, to musí být člověk básník.“

„Ale tys byl, hochu, tys přece vždycky byl! Vzpomínáš, jak jsi mi tenkrát přinesl tu básničku, počkej, jak ono se to jmenovalo, bylo to něco o nějaké hrobce nebo co.“ Jakpak bych si nevzpomínal! Na první verše se hned tak nezapomene. Bylo mi tenkrát čtrnáct, otázky bytí a nebytí se u mne přihlásily nezvykle brzo, už tehdy se rodil nepodařený Hamlet. Na mysl mi přichází závěrečné dvojverší: „říká ti, moudrý člověče, že jenom jedno víš že: prach jsi a v prach se obrátíš ...“

„Ale paní profesorko, to nic nebylo, z toho jsem se uzdravil.“

„To je škoda, hochu, to je škoda.“

„Kdo to zahájí?“

„Kdo by? Poeta clarus.“

Tak mi tenkrát přezdívali. Ve své ješitnosti jsem tenkrát nepoznal, že trochu posměšně a jízlivě.

„Přátelé, vítám vás zase po pěti letech. Jsem rád, že jsme se tu zase sešli a že nikdo nechybí. Málem chyběl. Většinou víte, že mě před Vánoce mlíza cévní příhoda mozková, což je eufemismus pro mozkovou mrtvici řečenou pepka. Pepka mlíza, nechutnal jsem, a tak šla dál. Jsem tu já, jste tu vy všichni, nikdo nechybí, což je to hlavní. Tím bych skončil oficiální uvítání a teď mi dovolu, abych vyjádřil svůj čistě soukromý názor na průběh večera. Víte, mám dojem, že by ta naše kamarádká sešlost nemusela mít charakter fóra, na němž vystavujeme na odiv kolekci svých úspěchů. Že by nemusela být přehlídkou celebrit a společenských es, že by nemusela sloužit jako výstavní síň našich chat a chalup. Říkám vám to nerad, vím, co riskuju. To s těmi kyselými hrozny se opravdu vnučuje: nemám chatu ani barák, jsem technický ouřada v místní fabrice s platovým zařazením T10. Já bych jen rád, aby se tu zase po více než třiceti letech sešli Sid, Bob a Čudla, a ne překladatel, obchodní náměstek a vedoucí servisu. Protože jen tak to naše setkání bude mít charakter a půvab onoho stříbrného větru, který ještě nedozněl a dá Pán Bůh ještě dlouho nedozní. To je všecko.“

Potlesk. To nic neznamena. Lidé jsou zvyklí tleskat, když někdo domluví. Ostatně náš místní pan ředitel co jezdí do Švajcu se tváří, jako kdyby mu uplavaly hračky. Vsadil bych se, že po prvních koňacích projeví nesouhlas. „Nemůžeš přece vnučovat druhým, jak se mají bavit.“ Ne, to nemůžu. Ale můžu ti docela dobře okyselit tu tvou chlubitivou omáčku, takže tě přejde chuť líčit kamarádům, „kolik lidí máš pod sebou“.

„A popojedem!“

Jsou slovní spojení, ze kterých se mi dělá špatně. Tohleto k nim patří, ten odpor-
ný, páchnoucí slovní vřed na těle mateřštiny, tahleta stokrát a tisíckrát vyslechnutá
výzva k vyprázdnění sklenice či püllitru, kterou břídilští pijani po celých Čechách
roztlačují káru své nacamranosti, „abysmesibylivšecky rovný“.

No vida, pan ředitel chce, aby se popojelo. Už mu rty zvláčněly, už nemluví,
jako když vyplivuje vyražený zub. Už nám zlidštl. Kolem pana ředitele věrní
spolužáci. V tomhleto městečku najde pan ředitel dost věrných.

„To sis zase candal pentli, vid?“

A je to tady. Rukavice.

„Copak se ti nelíbilo, soudruhu řediteli?“

Věrní spolužáci koukají do püllitrů, honem začínají usrkávat kávu, jednomu
se zrovna chce. Snad se panu řediteli nedovolí na malou stranu?

„Tak tobě není recht, když se kamarádi pochluběj‘, co se jim v životě povedlo,
co? No, vono není divu, když nemá jeden na kontě nic lepšího než tři rozvody.“

Tuhletu rezatou kudlu si na mě chystal od té doby, co tu sedíme.

„Lepší poctivé tři rozvody jeden za druhým, než...“ Tyhlety tři nevyslovené
tečky za větou, to byla zase moje rezatá zbraň. Každý si za ně mohl dosadit všecko,
čím malé městečko žije: milenky, podrazy, prdelolezectví, mstivost, využívání
podřízených. Jen ještě kolik tváří se zatváří.

Žádná. Není na nich vidět nic jiného, než nervozitu. Snad ještě strach. Strach
z toho, že mlčet tentokrát nebude stačit. Že tentokrát bude třeba se pana ředitele
zastat. Aby bylo to neb ono: prémie, vyšší plat, vyražený materiál, doporučení...

„Chlapi, vyserte se na to!“

„No vida, přece jeden „statečný“! Jak často jsem tuhleto velemoudrou výzvu
slychal, když mě mezi „přáteli“ někdo napadl! Ne „nech toho, nech ho být, je to
můj kamarád!“ Tenhleto prularus defecautius zazní pravidelně, když člověk čeká
pomoc. Cítím, že už není co říct. Neutíkám, jen se zdánlivě lhostejně odšourávám
k východu ze sálu, kde postává pár kluků.

„Tys ho uřal, Side, jen co je pravda! Ten už to dlouho potřeboval.“

Zase jeden ze „sedmi statečných“. Tohleto poklepávání na rameno mám moc
rád. Nejčastěji se ho člověku dostává „u žlábků“, když vykonává malou tělesnou
potřebu a když se předtím mluvčí přesvědčil, že není nikdo na blízku.

„Heleď, kolem Horáka je živo. To zas vykládá, co kde venku zažil. Pojď si to
poslechnout.“

Všecko bych raději než to. Vychloubačné kecy pana ředitele mi lezou krkem.

„No, ona ti s ním na té služební cestě, představ si, v autáku na výpadovce, no,
ne zrovna tam, to bych lhal, kousek od ní. No, nebudeš mi věřit, jeho stará si
přišla do podniku stěžovat. Bylo mi to trapný, to víte, spolužáky, ale nakonec
jsem to byl já, kdo ji musel řešit.“

Ten všivák! Musel ji řešit. Jarušku. Nejhodnější holku z celé třídy. Ten gauner tady rozmazává záležitost starou dobrých deset let. Tu historku znal každý. Jaruška byla tehdy přes rok rozvedená a šofér Franta – no, Franta to se ženskými uměl. Přitom Jaruška zrovna není typ, na který mužští letí. Zkrátka ten rok bez mužského udělal své. Jenomže se to provalilo. Asi proto, že Franta tenkrát kecal. Cítím, že udělám něco, co už nepůjde napravit.

„Ty dobytku jeden, ty odporná kariéristická kreaturo, ty se nestydíš ostouzet kamarádku, která stojí pár kroků od tebe a nic neví? Ty, kterej toho máš tolik na svědomí?“

Facka. Ještě jedna.

„Soudruzi, sešli jsme se tu dnes proto, abychom projednali přestupek pana Zbyňka Sýkory, který ve veřejné místnosti napadl zde přítomného soudruha ředitele Horáka, a to nejen slovně, ale i fyzicky. Z předběžného jednání vyplývá, že napadený je ochoten přijmout omluvu a na potrestání netrvá. Ptám se tedy pana Sýkory, jestli je ochoten se panu řediteli Horákovi omluvit.“

„Ne, nejsem.“

„V tom případě ovšem nezbyvá, než volit postih. Uvědomujete si to? Můžete alespoň něco uvést na svou obhajobu? Proč jste soudruha ředitele napadl? Svědkové shodně tvrdí, že vám k tomu nezavdal příčinu.“

„Není nic, co byste přijali jako dostatečně pádný důvod pro to, co jsem udělal. Proto se vzdávám možnosti se hájit. S trestem počítám.“

Jde se mi těžce. Za sebou slyším křepký krok obézního pana ředitele.

„No vidíš, stálo ti to za to, ty done Quijote? Za těch pět kilo sis moh' koupit francouzskej koňak.“

„Jo, to svýho času byl za třicet stříbrných k dostání člověk. Ostatně – já koňak stejně nesmím.“

František Uher – Utkvělý podzim

Plujeme širým světem, hledáme kormidlo. Už první verše Uhrovy knížky stojí za zamýšlení. A jdeme jeho podzimní nostalgii dál s básnickovými slovy: Zima jak v psinci, řeka na uzdě, za lstí lest. Není kam jít, kam se vrátit. Na krok nevidět, slovo neslyšet v pustinách zrady.

Tuto knížku jsem dostala od pana Uhra s věnováním. Uložila jsem si ji do vrchní kapsy batůžku a šla jsem do Luxoru na Václavském náměstí na autogramiádu. Mezitím, co jsem si kupovala čaj, mi někdo knížku ukradl.

Když se u nás krade poezie, pomyslela jsem si, tak to s námi ještě není tak zlé.

Marta Urbanová

Michaela Ulrichová

POLIBEK POZNÁNÍ

Vprostřed noci kdosi rozsypal
Stříbrná poupata po obloze
A ten sad tiše v dlaních mi rozkvétal
A já teď držím náruč plnou ovoce.

Tak osměl se,
Z koruny oblohy jablko sejmi
Usměj se, polib ho, vesmírem projdi.

Jablka květy –
Neznámé světy
Tichouнкé díky
Vesmíru rtíky
Nesmírnou vášní mysl ti zahálí
Kdo hledá, ten neztratí.

Růžové kvítky,
Jasmínu snítky,
Plamínky hvězd,
Mých vlasů pramínky a tvoje čest
A světla měst, kdesi v dáli
Hřiště, kde kdysi dávno jsme si hráli
- lásky křest.

Ztracené a nalezené znovu a znovu,
Stojíme u kolébky toho stromu,
U srdce dunícího zvonu.

Mléčná dráha, či ovocný sad
Vesmír na malíčku,
A ty, človíčku,
Navždy jsi mlád.

Michaela Ulrichová studuje gymnázium v Poličce. Pravidelně se velmi úspěšně zúčastňuje literárních a recitačních soutěží. V krajské soutěži „O pardubický pramínek“ získala v roce 2008 čestné uznání, v národním kole soutěže Evropa

ve škole obdržela Pamětní list. Píše prózu i poezii, je členkou Klubu Východočeského střediska OS.

Luboš Huml

KOMPROMIS

Den se nám opravdu vydařil
řeklas a pohladila zbloudilou ovečku
kterou nám do cesty přihnala náhoda
nevlastní sestra skutečnosti

Nezbývalo než přitakat
dál pozorně olupovat pomeranč snění
až na sladkohořkou dužinu
vlastního poznání

Mohl být ještě krásnější
kdyby lavička s výhledem do neznáma
nebyla čerstvě natřená dodalas
a obešla balvan mého mlčení

Byl čas pomýšlet na návrat
srolovat oblohu i s magnetem slunce
neboť pravda zůstala někde uprostřed
mezi pomerančem a lavičkou

ANDĚL ..?

Klára Podobová

Prý mám ukončit výstup a nástup. Tak teda poslechnu a hledám si místo. Vždycky si sednu tam, kde je místo ... Sedám si skoro pokaždý. Tentokrát vedle spícího igelita, neboli muže, který igelitovou tašku neodkládá. Je to asi chyba, neb tak jako Lina prostě uvažovat neumím. Vejde do vlaku jako když spadne hvězda na hnusnou špinavou zem. Rozhlédne se kolem sebe a vybere si nejútlunější sedačku hned vedle nějakýho vyvoněného šampónka. Ale já se tam vřítím jak dělová koule, smetu půlmetrovky (no, občas nějaká důchodkyně má na výšku i víc) a dopadnu svým odporným tělem na rozkývanou sedačku, která je po ruce.

Národní třída. Lina je prostě jiná. Je jiná než ten šedivej dav plnej konzumentů všech reklam, létá někde nad ním, špičkami palců se dotýká jemně mojí hlavy, která se snaží z toho davovýho moře vykuknout a dotknout se alespoň jejich kotníků. Topím se v tom lidským bahně a ona nade mnou září.

Stanice Karlovo náměstí. Jakmile Lina vkročí na toto místo, měl by se i Karel sklonit před jejím jménem. Šimrá mě v břiše jen pomyšlení na její chůzi. Nedo-kážu si vybavit ani jak svými dlouhými řasami zamrká a vzhledně od knihy, aby se podívala na novou vlnu bahna vstupujícího do metra, který se ji snaží, ale nikdy nemůže pohlitit.

Dotkla jsem se jejího řadra, bylo to 18. 2. roku 2008 přesně v 18:35, když jsem usedala po jejím boku na červenou sedačku vlaku ve stanici Anděl. Měkoučkýho polštářku našlehanýho z bílý šlehačky nejjemnější kůže s červenou třešničkou navrchu. Tipla bych si, že je červená... Nic jiného, než dozrálá malá a kulatá třešnička to být nemůže, Určitě tam po mých prstech zůstaly otisky. Otisky teď už posvátné ruky mého zbahněného těla, které patří jen Lině.

Smíchovské nádraží. Zkusím ji políbit. Teď, když je tak blízko. Ona se nebrání! Líbám její ústa. Jsou měkká a jemná. Jazykem mi hladí spodní ret a já cítím jak se mi ta nádhera otvírá jako sejf, který uzamyká svatozář. To světlo se dostává do všech pórů mého těla. Je to tak nový. Jak svatý přijímání pro šedesátiletýho ateistu. Ta zakázaná elektřina snad žene vlak čím dál rychleji. Tisíce očí nás sledují. Její štíhlé nohy pomalu vytváří písmeno V. V jako Vendeta. Odveta a odčinění hříčů svaté hvězdy. Vytáhla z bahna lidstva jedno odporný tělo a dává mu svou svatozář. Odhaluje lasturu chlípnosti. Je nahá... Je tak nahá a tak dokonalá, že popírá všechny moje představy. Dotýká se mého oblečení.. Svými prsty a tím jak ho odhazuje je mění v nedocenitelné roucho. Mé hnusné já se stává částí jí a když se její lasturka dotýká mé zabahněné prohlubně, tryská z ní živá voda.

Stanice Radlická. Uzel z bohyně a otroka je utažen. Šum a křik okolní bažiny mi zní jako varhany v kostele porozumění. Všichni mi závidí a mně je tak dobře.. Ona je já a já jsem ona. Vítr, který sem zavál od pomalu se zavírajících vlakových dveří proměnil její třešničky. Proměnil je v bradavky pozemské ženy.. Je kolem nás kruh svatozáře. Zhasíná a rozsvěcuje se v nás střídavě se zesilující touhou... Ozařuje ty hnusné davové tváře... Chci jet rychleji, ale nejde to. Zpomalujeme.

Jinonice. Držím ji v náruči. Je prázdná. Všechno světlo září jen ze mne. Musím se hladit. Je to úžasný. Poprvé cítím lásku sama k sobě. Dívá se velkýma očima

a usmívá se pohasínajícím úsměvem. Hladí mne a najednou se mi zdá, že toho už není hodna. Chci se sebe dotýkat jen já. Po jejích prstech mi zůstávají na těle bahnivé otisky. Tvář jí začíná splývat s davem a pomalu mizet.

Nové Butovice. Odhazuju ji jako pírkó daleko od sebe. Teď jsem tou bohyní já. Proplouvám nad všemi lidmi a když Lině jemně pohladím vlasy špičkami palců u nohy, nelíbí se mi ten dotek. Nechci ji hladit. Nechci se dotýkat těch lidí. Slyším hovor cestujících. Nikdo si jí nevšímá. Teď vzhlíží ke mně. Jsem tak vysoko, že ji ani nevidím. Kde je?

„Au, to bolí, sakra!“

Někdo mi silně stiskl rameno.

Lino ... Nech mě! Slyšíš!?”

„Slečno, chtěla jste vzbudit na Nových Butovicích.“

Budí mě spící tvor vedle mě. Tak kdo tady vlastně spal?

Už vidím Honzika, směje se a čeká u vlaku. Miluju ho ...

„Ukončete prosím výstup ...“

Kdo by neposlechl.

JISKŘENÍ BLANKY HRDINOVÉ

Jsou básníci / básnířky, kutající v hlubinách života z obtížných vrstev hlušiny vzácný kov, tepaný v ornamentální šperky poznání. A jsou básníci / básnířky, z jejichž prostě laděných veršů svítí slunce. Platí to o Blance Hrdinové, které tímto jménem kolegů / kolegyně a čtenářů / čtenářek vyslovuji díky za úsměvnou poezii a zároveň blahopřeji k životnímu jubileu. Autorka sbírek *Jsem už taková* a *Já tě ráda* se podílela i na loňském sborníku „16“. A jak jinak, blok jejích veršů nese název „*Maluji svítání*“. Svítání, to je líbezná předzvěst očekávání, ranní svěžesti, slunce, optimismu, jiskření. Schopnosti překonávat svízele, postihující občas každého, čelit jim, překonávat je, vzdorovat příboji i odlivu smutku a chvilkového pocitu osamělosti, rozdávat radost. Blanka Hrdinová nevládne pouze „perem“, kreslí a sochaří. Kéž ve své tvorbě vydrží dál kráčet po přívětivé straně života, kéž nadále rozdává a jiskří.

František Uher

Ti s máslem na hlavě nejvíc tíhnou za sluncem.

(aforismy Marty Urbanové)

Blanka Hrdinová

Barevný svět

Vím, jakou barvu má sníh,
vím, jakou barvu má smutek,
jakou však barvu má smích,
láska či dobrý skutek?

Mám pro ně barvy duhy,
a snad se příliš nepletu,
pro smích i dívčí stuhy
život má celou paletu.

Víra pro sedmikrásku

Až najdeš v trávě sedmikrásku,
anebo prostě jenom tak,
vezmi svou ženu na procházku
a řekni jí, že máš ji rád.

Pro život na světě máš svou víru,
kterou se můžeš nechat vést,
dává ti místo ve vesmíru
a sedmikrásky můžou kvést.

Redakce Kruhu se připojuje k přání Františka Uhra a doufá, že básnířka nám brzy něčím ze svých nových básní přispěje.

CHTĚNÍ

Iva Tajovská

„Že bych chtěla, aby pro tu stavbu měli víc místa. Takže jim věnuji svou zahradu i dům. Se všemi, co jsou v něm. Sakum prásk, ty krávo!“

Couvám. Musela se zbláznit, chtěta se tak, až to rve uši. Pak najednou její rysy ztuhnou, prudce ustoupí, a zabouchne dveře. Zevnitř se začíná ozývat buchot. Ta střelená doktorka snad z druhé strany musí do dveří kopat nebo tlouct pěstmi. Klika se natřásá a ještě chvíli, po utišení, se chvěje a kovově zvučí. Dívám se na cedule nalepené před sebou. Kdybych nevěděla, že kameraman ještě neskončil, rozesmála bych se: NEKLEPEJTE, RUŠÍTE NÁS V PRÁCI! Pomačkaný, letitý papír se odchlpuje, ještě chvíli se pohupuje na izolepou přichyceném rohu, a pak padá k zemi.

„Dobrý, stačí,“ kameraman vypíná kameru a opatrně ji pokládá na půlku koženkového, čekárenského křesílka. „Super materiál. To bude bomba,“ usedá na druhou půlku a protřepává ruce. Na okamžik zavírá oči, pak si luskně prsty a spokojeně vstává. Přátelsky mě chytá kolem ramen a směřuje ke služebnímu autu.

Veze mě až k paneláku, kde bydlím. Jindy nerudný kolega má potřebu celou cestu v autě o našem „úlovku“ mluvit. „To je materiál, to je materiál...“, mele stále dokola a pomlaskává si. „Vidím to na pár splachovacích piveček. Pojd' taky, za ten dnešek si zasloužíme.“

Nechci mu prozatím kazit radost. Nejsem si jistá, jestli dnešní natočený materiál je použitelný. Naši rozpracovanou reportáž to náležitě nedokreslí, jak si kameraman myslí, ale spíš vyvolá rozpaky a osočování z honby za senzacími. Musím to zítra probrat se šéfem.

„Tak co, jdeš? Děcka tě doma nečekají a starý si od tebe rád odpočine,“ snaží se být vtipný, ale dneska mi to vůbec nesedne.

Plete se. „Nechci, nemůžu,“ snažím se, aby ta odmítavá slůvka zněla přátelsky, ale i tak v nich sama slyším dotčenost. S Ludkem se na sebe ještě stále těšíme, máme rádi rituál, kdy si po práci popovídáme u domácí kávy. Ale co hlavně – dnes v podvečer má přijít Lenička! Na krátkou návštěvu. Vyškemraný mrkanec přidělu pro dědu Ludka. Nechtěný desátek pro mě, nenáviděný přívěšek. Překážím. Dceři a bývalé. Vzkazují mi, že jsem falešná, nezasloužená bába, která vyvdala vnučku. Ošklivá, stárnoucí čubka, kvůli které Luděk opustil rodinu.

Opustil? Dcera v té době překročila třicítku a sama už měla rodinu. Utekl od psychopatky a alkoholičky. Jenže kdyby Luděk nepotkal mě, nejspíš by nedokázal odejít. Opájel by se svým sebeobětováním hraničícím se svatostí. Jenže veřejné mínění je proti nám. V jedenadvacátém století, i po tolika letech. Čas to neuhládl, naopak. Osud jeho bývalé nadělil zbraň. Tu neúčinnější – onemocněla. Nyní, po letech, je v pozici chudáka, kterému selhávají játra. Zhrzená, stárnoucí žena, kterou ten její opustil. Kvůli jiné. Proto se musela opíjet. Tentokrát z nefalšovaného žalu. Konečně pořádný důvod. Je z ní vyzáblá, trpící žena s lysinami. Mučednice s přebytnou kůží, kterou nohy sotva udrží. Teď by se o ni měla postarat dcera, když toho ňoumu, co třicet let šlapal podle pružné taktovky, odloudila jiná. Možná by se postarala ... Kdyby to uměla. Kdyby neměla sama se sebou co dělat. I ona, po vzoru matky, uskutečnila vlastní inauguraci do svého centra vesmíru, ze kterého vládne. Ještě má komu. Neatraktivní záležitosti točící se kolem zajištění domácnosti, výdělku i péče o Leničku přehodila na manžela. Však on se postará. Je to bulík, jako její táta, a je v pořádku, že teď její mámu vozí k doktorovi. Co by ne, není útlcitný a nemocniční pach mu nevadí.

Za všechno můžu já. Toho „bulíka“ totiž miluji. Stále víc, pokud to ještě vůbec jde. Opečovávám svou pozdní lásku. Mnohaleté útoky a intriky ze strany mužovy dcery, jeho bývalé i zmanipulovaného, utahaného zetáka, mě udržují v nechtěné kondici. Jsem dravec, stále ve střehu, připraven roztáhnout křídla, než dopadne další rána. Ta křídla oblím nad vlastními i Ludkovými zády, temeny, nad naším domovem. Útoků neubývá. Jsou stále rafinovanější. Někdy přicházejí skrytě, i odjinud, od pokryteckých, pochlebujících známých, ctnostných bab s osahanými růženci, i od pánů s klobouky prosáklými pachem plísně a naftalínu, který se nese chladným kostelním vzduchem.

„Zlepší se to, Klárko, neboj, můj trpělivost,“ chlácholí mě Luděk už osm let. Jenže on potřebuje utěšit víc, než já. Ale už ani jeden z nás tomu syntetickému

optimismu nevěří. Trpělivost je příliš dlouho przněna. Skomírá. A čas, jindy spolehlivý pomocník, jde proti nám. Protože bývalá onemocněla. A protože Lenička příliš rychle roste ... Její dětská dušička je načechraná, vím, jak lační po zájmu a pozornosti. Ale její matka a pravá babička ji uzamkly do čtyř panelákových stěn. Z čeho ta malá bude čerpat, až jí vcucne dospělácký svět? Na co si vzpomene? Na malý pokojíček plný uprášených plyšáků? Mohou jí nahradit matku, která dny i noci prosedí u počítače, aby s cigaretou v ruce a orosenou sklenkou pročetovala se svými virtuálními přáteli a milenci dny i noci? Na utahaného tátu, který pro samý kšeft, příkaz a pokyn, nestihá být ani sám sebou? Na pokrevní babičku, která před dítětem nemá zábrany říkat věci, které chtějí vyzvracet i dospělé uši?

Mnohokrát mi ženy, které měly zůstat jedinými v Ludkově životě, vzkázaly, že jsem sobecká zlodějka. Sobecká? Proč? Teď mi to už říkají osobně, do telefonu, hlasem selhávajícím tíhou záště, píší mi to v nenávistných esemeskách i v mailové poště. Už nedočítám ... Zlodějka. Proč? Protože chci, aby malá měla v dětství alespoň zlomek toho, co by k němu mělo patřit? Víím, i kdyby mi to dovolily, nemůžu malé nabídnout víkendy nebo prázdniny takové, jaké jsem mívala já u mé babičky. Stále vnímám atmosféru starého domu provoněného buchtami a senem, půdy ozvučené mňoukáním kořat, plné překvapení a navlhých knížek. Vždycky budu vzpomínat na prázdniny a návštěvy, k nimž patřil i nervní děda, který poštekával a všem hrozil holí s vypadlymi suký. Ten děda, který do mého dětství patřil i se svou nesnášenlivostí, která podtrhávala laskavost a shovívavost babičky.

Když mě život válcoval a chtělo se mi utéct do prostoru nenávratna, vždycky mi v tom zabránil lomoz kotvy – vynořila se vůně sena a buchet, ozvalo se mňoukání a sotva slyšitelný zvuk letu hašlerek padajících do naklepané duchny. Hlásil, že babička přichází vnučce před spaním vyprávět o tom, jaké to bylo v době, kdy její paměť ještě všechno spolehlivě uchovávala. Zážitky převyprávěné s doslovnými dialogy, prošpikované detaily i humorem, povídání doplněné ostýchavými dotekem skvrnitě ruky.

Když jsem na předoperačním sále ležela plná strachu, co bude, až se proberu, pokud vůbec, měla jsem kam ve vzpomínkách utéct. Když jsem kdysi znovu a znovu klopýtala v nepovedených vztazích prokládaných samotou a když jsem další promarněný měsíc slzami topila naději prošpikovanou nezodpovědnou šancí, vždy v mé samotě zařinčela kotva a ten zprvu nepřijemný zvuk postupně přecházel do konejšivé melodie.

Jsem snad sobec, když chci, aby Lenička měla také kotvu? Alespoň malinkou, do kapsy na cestu k dospělosti. Jsem snad nesoudná, když si myslím, že bychom ji s Ludkem mohli nabídnout?

Lenička už brzy půjde do školy. Embargo trvá. Luděk se trápí. Malá taky. A já? Lenička tak moc k nám chce chodit, vím to. Nemůže. Jen někdy. Na chvílku – pro dárky – na Vánoce, svátek, narozeniny nebo když máma a pravá babička

nevyjdou s penězi. S komentářem mezi řádky pro děvčátko na cestu – „Tamti si tě nezaslouží!“

Komu nechutná zakázané ovoce? Líbí se jí u nás. Chtěla by u nás být častěji a zůstat déle. Přespat u nás ... Jenže maminka si jiný, než dárkový kontakt, s námi nepřeje. A pravá babička zakázala. Zrádce, který opustil rodinu, nemá nárok na vnučku. A ta jeho už vůbec ne. Je to jediné, s čím ještě může škodit. Pojistky od munice jim Luděk zneškodnil svou ústupností. Odešel s prázdnou a dodnes posílá peníze. „Ubohý frajer, však si tím jenom vykupuje svědomí,“ vzkazují.

Lítám v tom. Lituji všechny. Ludka, za tu jeho upachtěnou snahu vše obrousit. Lopotí se za vidinou odpuštění. S odporem poslouchám jeho tlumené žadonění do mobilu. Přitom ho k němu navádím: „V neděli jedeme na výlet, Lenička by mohla s námi ... škoda, tak snad jindy“ ... „Máme 3 lístky do kina – hm, je nastydlá, dobrá, tak příště.“ ... „Rádi bychom vzali Leničku do cukrárny na začátek školního roku ... aha škoda ... to se nedá nic dělat ...“

Pasovali nás do role jediné – můžeme být nákupčími dárků, kteří nesmějí být u jejich rozbalování. Hrdost jindy hrdého muže se ve vztahu k dceři a bývalé scvrkává do kuličky. Tak malé, až se stává téměř neviditelnou. Někde se zakutálela a já ji nemůžu najít. Moc bych chtěla, pohladila bych ji a vdechla do ní vzduch, aby se zase zmátořila, povznesla a prostoupila mého milovaného ... Místo toho mlčím. Vyčkávám a těším se na přidělený canc času, kdy k nám Lenička může přijít.

Malá je krásná. Tichounká. Křehká. Se zlatavými vlasy končícími pod lopatkami, které si říkají o zapletení do copů. S odstátýma, prosvítajícíma ušima a bílo-zelenou pokožkou. Když přichází, mluví tichounkým hláskem. A když si k ní sednu na bobek, abych jí pomohla se zipem na oblečení, nevidím do jejích sklopených očí. Nejistě mládě. Ale po chvíli, když je s námi sama, se začíná probouzet. Připomíná mi rozvíjející se poupě, které náš kameraman natočil a pak zrychlil, aby si divák v jedné minutě vychutnal zážrak přerodu nevzhledného, naducaného, zeleného poupěte do krásného květu, který jemným pohybem reaguje na paprsky slunce a váněk. Jenže když se pak ozve ztřeštěný zvonek dole u vchodu a nervózní hlas v domovním mluvítku vyzývající malou k návratu domů, začíná se květ klonit k zemi, jako u rychlené rostliny uměle vyhnané do květu, kterou její nevyzrálý stoněk nemůže udržet.

Ale než se ten zvonek ozve – mám ji. Mám! MÁME SE! Lenička mi stydlivě leze na klín. Tulí se. Její hlas sílí. Směje se. Povídá. Poslouchá. Kreslí nám obrázky. Jsem na nich hezká. Usmívám se ca nemám vrásky. Jsem barevná. Když jí čtu z knížky, kterou si vybere, nesměle se ke mně tiskne. Luděk sedí opodál. Po očku sleduji, jak mu mezi obočím mizí dvě příčné vrásky, které tam obvykle vysedávají.

Bojím se Leničku k sobě přitáhnout ještě víc, mám strach, že se zalknu něhou ... I já měla takové hebké vlasy splétat do cůpků! To ona je extrakt toho, co mi bylo

upřeno ... Odkládám knížku a dotýkám se konečky prstů jejích vlasů. Vsakuje se do mě vůně dítěte. Pokouším se to zastavit, opatrně ji od sebe oddaluji a jdu k lednici, abych vyndala zákusky. Je to jen záminka, dvířka lednice zakrývají mou rozpálenou tvář. Cítím, jak mě chlad přitahuje. Snad je to pud sebezáchovy. Otuzování – příprava na mrazení, které přijde při jejím spěšném odchodu. Čas letí, každou chvilku se zase budeme muset dívat na záda poslušné postavičky cupitající po schodech k domovním dveřím, zamáváme děvčátku se znovu rozkníkaným hláskem a nedopnutým oblečením.

Neodvažuji se s malou před jejím odchodem rozloučit. Udělala jsem to jen jednou. Moje náruč má paměť.

Když je odvolána, Luděk se svěšenými rameny sklízí hračky a pak mlčí. Trpí potichu. I já. Všechno bych snášela se vztyčenou hlavou. Naději jsem pohřbila společně s vyoperovanou dělohou. Touhu nemožnou umlčet bez muže a zdravě otupila časově náročná, kreativní práce, která mě ještě stále naplňuje. Přijala jsem mantinely, které mi život předložil. Jenže Lenička mi vzala moje smíření. Snesla bych to, kdybych věděla, že o nás malá nestojí. Že doma má to, co si každé dítě zaslouží.

Dnes má narozeniny. Luděk už týden telefonuje dceři: „To nevádí, že má rýmu ... dobře, tak já ještě zavolám a uvidíme,“ slyším útržky rozhovoru. A pak následují nesmělé reakce na ořepané výmluvy a žádosti, aby přinesl dárky k nim. On, jen on. Pochopitelně. V hlase Luděka slyším nové ponížení. To jediné mně na něm vadí. Jediné, kromě okousaných nehtů a nervózního poklepávání nohou.

Dobrá zpráva, včera večer bylo potvrzeno, že malá může přijít. Ale jen na chvilku. Zaplaťpánbůh za ni. Šla jsem spát hodinu po půlnoci. Ráno jsem si ve spěchu rozetřela vrstvu mejkapu, abych zakryla kruhy pod očima a ledabyle si vyfoukala vlasy. Přitom jsem se v zrcadle sama sobě líbila víc, než jiná rána. Najednou mi bylo jedno, že jsem se na dnešní natáčení reportáže nepřipravila tak pečlivě, jako jindy. Nejdůležitější bylo, abych stihla zabalit dárky, upéct dort a ozdobit ho marcipánovými figurkami.

Spěchám domů. Netěší mě dnešní reportážní úlovek, mám plnou hlavu toho, abych ještě stihla vyzdobit byt na oslavu. Co bych jindy dala za takový atraktivní materiál, ze kterého se dá s dobrým komentářem, po vhodném sestříhání a s upoutávkami vyrazit vysoká sledovanost. Nejenže se neraduji, dokonce pochybuji o tom, že to pustíme dál. Ta ženská není psychicky zdravá, zpracovat tu reportáž tak, jak jsem původně plánovala, kopali bychom do mršiny ... Ale teď nad tím nebudu přemýšlet, stejně si o tom rozhodne šéf. Myslím na Leničku. Její matka ji má k nám přivést ve čtyři. Nikdy nechodí včas, počítám s tím, že přijdou po páté, ale to nevádí, hlavně, že zase bude u nás. Ještě potřebuji dozdobit dort svíčkami, zavěsit lampiónky a nafouknout balónky. Možná jsem měla ještě Leničce koupit nějakou kytku, však už to je malá slečna. Ano, to stihnu. V cukrárně kousek od našeho domu ještě dokupuji pár zákusků.

Luděk je čerstvě oholený, navoněný, v kravatě. Pohyb ručiček pokojových hodin ustrnul. Je po šesté. Sedíme u nachystaného stolu. Mlčíme. Místností zní dvojí nervózní poklepávání nohou. Zavírám oči a vybavuje se mi vzpomínka na doktorku. Znovu slyším vykřičenou nadávku, paradoxně se mě dotkla až teď, když jsem sedím, ubíjím čas a stejně jako Luděk předstírám, že ještě čekám. Hloupá, otrěpaná, nadávka. Neženská. Kladu si ruce na obličej, tisknu dlaně k ústům, abych zastavila to, co chtějí vyslovit nahlas. Upřesnit ... Bláznivá doktorka střelila vedle. Ale jen trochu. Měla říct ... jalovice ... Stará a naivní. Mezi prsty cítím vlažný potůček.

Luděk odtahuje moje ruce od obličeje a tiskne je. Jeho dotyk je měkký a teplý. „Zavolám,“ říká sotva slyšitelně. Bere mobil a odchází do kuchyně. Nechce, abych byla svědkem jeho dalšího ponížení. Ale přivřeně dveře zvuk neodchyty.

„Byli jsme přece domluvení ...“

Moje pěst se boří do dortu.

„... dobře, jak myslíš, zítra se stavím a ty dárky přinesu ... snad se z toho malá rychle vyleží ... dej mi ji alespoň k telefonu ... aha, Lenička spí ...“

(úryvek z připravované povídkové knihy)

PĚTADVACETILETÉ

Fakt! Na víc nevyjadají!

Tak tedy pětadvacetileté! A jistě nikomu z nás, kteří přijdeme s vinšem, nebude vadit, že ono čtvrtstoletí ty dvě rozmařilé dámy slaví už podruhé.

- Napiš mi o nich do Kruhu, požádal mě Milan Dušek a já musím přiznat, že jsem byla zaskočená: Já?

Slavice, zdravice, pochvalné ódy, ba ani recenze literárních děl není právě moje parketa.

- Na to máme přece ve středisku specialisty, snažím se vykrotit, ale Milan je neúprosný: Napiš o nich ty, jsou to přece tvoje holky! Přitvrdí a já si najednou uvědomuji, že má pravdu. Jsou to moje holky: Nejlepší, nejsenzačnější, nejpracovitější, nejkrásnější, nejinteligentnější, nej-, nej-, nej- ...

Moje holky: Iva Tajovská a Lenka Kadlecová. Najednou cítím obrovskou zodpovědnost. Jak je nejlépe představit? Možná je řada našich členů ani dobře nezná ... V čem jsou různé – a v čem stejné? Proč se staly mými favoritkami?

Iva Tajovská – Havelková.

Děvče Iva. Trošičku introvertní, inteligentní, ale nesmělá – oplývající neuvěřitelnou dávkou empatie. Byla mou žákyní na Střední ekonomické škole v Pardubicích.

- Piš, řekla jsem jí po přečtení jejích prvních literárních pokusů. Ty na to máš!

Jenže víchr života ji odvál kamsi do neznáma a já „léta letoucí“, jak by řekla moje babička, jsem o ní neslyšela. Až pak ... To už jsem byla předsedkyní Východočeského střediska Obce spisovatelů – a ona se ozvala. Stejně nesměle, nejistě, skromně ... Paní profesorko, prosím, mohla byste si přečíst ...

Mohla.

Nezklamala mne. Žádný začínající autor! Drsnými životními zkušenostmi vybroušená, zralá spisovatelka. Stává se členkou literárního klubu střediska a po půl roce ji pro její spolehlivost a schopnosti navrhuji na funkci mé zástupkyně. Výborem je zvolena jednomyslně. Vydává první sbírku povídek Jepičí hvězdy a opět překvapuje.. Empatie, s jakou dokáže bravurně zpracovávat příběhy z nejrůznějších prostředí, způsob, jakým umí psát o lidech na nejrůznějších společenských úrovních, je udivující. Její pracovní nasazení, jak v zaměstnání (pracovala řadu let ve státní správě, nyní působí v humanitární organizaci) tak v oblasti zájmové, je obdivuhodné. Navrhuji, aby se stala členkou ústřední Obce spisovatelů v Praze. Je přijata. Vzápětí vychází syrově přesvědčivý generační román Matky matek a nabídka na spolupráci s Českou televizí. Štřemhlavá kariéra? Pochybuji, jestli Iva takové slovo vůbec zná. V jejím slovníku spíše dominuje „obětavost“. Práce pro veřejnost, pro rodinu, pro naše středisko. Zapojuje do ní i svého muže Karla a bere na sebe funkci ředitelky Východočeského uměleckého maratónu. A zase: práce, práce, práce. A rozdávání. Já sama nevím, jestli je Iva víc skvělá spisovatelka, anebo skvělý člověk. Jenže ono asi jedno umocňuje druhé.

A **Lenka Kadlecová**? Kdepak! Tu jsem nikdy neučila. Tenhle stromek rostl úplně v jiném lese – až do našeho prvního setkání. Jestli jsem její život nějak ovlivnila? Jistěže ano. Bohužel? Bohudík? Asi není žádný arbitř, který by tohle teď, dokonce ani v budoucnu, dokázal rozhodnout.

Když jsme se s Lenkou poprvé setkaly, byla ona dávno hotový člověk. Víc než úspěšná podnikatelka, sebevědomá, atraktivní, aktivní bytost.

Slovo „hotový“ má ovšem v češtině mnoho významů. Od dokonalosti, vybroušenosti a preciznosti formy až po význam – řekněme třeba motivačně „vyhořelý“.

Nedovedu dost dobře posoudit o jaký stav – nestav se v okamžiku našeho setkání jednalo. Viděla jsem před sebou jen hledající a nesmírně vnímavou bytost, vstřícnou a otevřenou. I přesto jsme se očihovaly opatrně. Fascinoval mě především způsob, jakým užívala svůj „technokratický“ mozek. Naprosto proti přirozenosti „pánů inženýrů“. Ne, nepostrádala přednosti jejich technických mozků, ale ještě navíc se pokoušela nad životem přemýšlet způsobem naprosto stejným jako já. No tohle!

A tak vzniklo přátelství. Až takové, že Lenka Kadlecová se svým mužem Petrem Zedníčkem (který potvrzuje rčení, že „svůj k svému“ a „vrána k vráně“),

založili nakladatelství PeLe – nakladatelství pro jedinou knihu. Mého Zrzouna. Moje dcera ilustrovala, můj muž graficky upravil, oni na vlastní náklady vydali. Řeklo by se – klobouk dolů, jenže ono to té Lence nestačilo. Když totiž Pavlína Vrbacká, kvůli vlastní pracovní vytíženosti, složila funkci tajemnice střediska a posléze také Iva, která se uvolila ji na krátký čas alternovat – a já jsem byla v opravdu složité a nezáviděníhodné situaci, dala mi Lenka hádanku: Víš co si já sama daruji k padesátinám?

Nepřekvapil by mě poslední typ Rols Royse, zámek v Tararingapatámu nebo cesta kolem světa tam a zase zpátky, ale ona prostě oznámila: Až přestanu pracovat ve firmě, chci dělat něco obecně smysluplného. Budu ti pomáhat.

- Jak bys mi mohla pomáhat?

- Budu dělat, co budeš potřebovat. I tu tajemnici, když to bude nutné.

Nemohla jsem věřit svým uším! Ty bys dělala tajemnici?

- Myslíš, že bych to nesvedla?

To jsem si tedy nemyslela, protože nevím, co by tahle Lenka nesvedla, jenže jsem stále nemohla vyjít z úžasu. Tenkrát, ani potom.

Vážení, Lenka se zakousla do práce s elánem a systematickostí sobě vlastní. V první řadě si vzala na paškál členskou základnu. Ničemní, liknaví, zapomětliví, neplatící, ale hlavně bohorovní členové střediska – třeště se! Lenka udělá pořádek! Pustí se i do grantů! Sejme ze mne část starostí a já – věčně nestíhající – se na to tichounce těším a nesměle se ptám: Přátelé, nechtěl by si ještě někdo z vás dát takhle krásný dárek k narozeninám?

Tak prosím. Tohle jsou oslavenkyně! Moje holky. Iva a Lenka. Osobnostně úplně jiné, ale v podstatě stejné. Nesobecké, obětavé, pracovité. Co mají ještě společného? Hledání. A směřování k dobru. Obě si totiž, stejně jako já, (možná jen podvědomě?) myslí, že to, co dělá lidi špatnými a zлыми je společensky podmíněné a tedy částečně léčitelné. Každý lidský jedinec má svou bojovou linii, na které s vlastním zlem válčí. Zlo totiž nahlodává nejen myšlení, ale především sféru citu, čímž znehodnocuje lidství. Člověk si vybojoval životní svobodu – má tedy i svobodnou volbu páchat cokoli. Třeba i na úkor života – viz nikde nekončící materiální potřeba lidí bez ohledu na potřeby vlastní planety atd.

Jádrem zla je tedy sobectví a jeho příčinou je nedokonalost lidská? Pokud ano, pokoušejme se lidi zdokonalit tím, že je povedeme k přemýšlení. K užívání mozku. Čím? Třeba četbou kvalitních knih. Protože lidé, kteří jsou schopni užívat mozek, se nemohou vyhnout přemýšlení nad hodnotami. Nemohou se vyhnout vlastnímu pocitu zodpovědnosti, který jim velí přesunout centrum svého zájmu od aktivit hmotných, k těm vyšším, cílevědomě vychovávajícím ducha. A nejen toho svého, ale i celospolečenského. Takoví lidé pochopí, že tohle je pro společnost jediné zelené světlo naděje. Budou se snažit k němu směřovat a vést za sebou i druhé. Co na tom, že každý z nás volí jinou cestu, jiný způsob? Směřování je stejné. A to

je, myslím, o co jde i nám ostatním. A proto, prosím, všichni těm „mým skvělým přemýšlivým holkám“ do třetí pětadvacítky popřejme: Hodně štěstí, zdraví, hodně štěstí zdraví, hodně štěstí, milé dámy, hodně štěstí, zdraví!

Za Vč. středisko OS **Marcella Marboe**



Výtvarnice v na vernisáži v Bohdanči.

VERNISÁŽ V BOHDANČI

„Vezmi žlutou tužku, namaluj mi hrušku a pod hruškou talíř, sláva, ty jsi malíř!“

Bez nadsázky by tyto verše mohly charakterizovat mé malířské nadání. Přesto už na mě v temném koutku čtyři roky čeká vánoční dárek v podobě malířského stojanu a barev. Ba co víc, už mám i dva netrpělivé zájemce, kteří zatím marně čekají na mé první mokré plátno ...

Koncem září dostávám vkusnou pozvánku: „Dovolujeme si Vás pozvat na výstavu obrazů – Tereza Sigmundová & Jarmila Jiravová – 5. října na radnici v Lázních Bohdaneč. Verše S.K.Neumanna *„Chtěl bych vroucně malovat, aby každý list a květ, každá kontura a barva pěly radost, lásku, jas...“* i ilustrace na pozvánce prozrazují její téma.

Klenuté prostory radnice pohlcují v podvečer pozvané hosty. Působné mladé výtvarnice v černých extravagantních modelech přijímají květiny, dárky, gratulace.

Úvodní slovo patří starostce města, která předává výtvarnicím nádherné kytice. Kytarové preludium Pavla Pokorného otevírá Langrovy síně s vystavenými obrazy. Podzimní atmosféru umocňují barevné listy na koberci i aranžmá šípků ve vázách.

Se sklenkou vína v rukou postupují návštěvníci zvolna síní a soustředěně pozorují jednotlivá plátna. Nevycházím z úžasu. Čekala jsem spíše abstraktní obrazy, kde květinu lze zachytit stylem: jednou čarou stvol a barevnou tečkou květ. Nevěřicně zírám na kytice, kterým chybí snad jenom vůně ...

Vzít štětec do ruky po dnešním zážitku, bude ode mne opravdová drzost.

„Představ si, že si můžeš jeden obraz vybrat – a zadarmo!“ dávám si v duchu nesnadný úkol. Pro Váhu téměř neřešitelný rébus.

A tak se obracím na Vás – prosím, poraďte! Výstava skončila 19. října.

Jaroslava Paštiková

O NOVÝCH KNIHÁCH

S nezbytnou dávkou „východočeského“ patriotismu mě těší každá kniha, vydaná jedním z nás. Nebo někým známým, s nímž jsem se kdysi setkal na stezkách literárních i neliterárních. S někým, kdo začínal v královehradeckém Kruhu, který je nám starším stále jakýmsi domovským přístavem, který spláchlá přívalová vlna času. Tak jsem se setkal se jménem někdejší redaktorky nakladatelství Kruh Lenky Chytilové, jazykovou redakcí se podílející na sbírce **Jiřího Studeného** s poněkud neortodoxním názvem **ZASE BÁSNĚ** (vydalo nakladatelství Pavel Mervart v Červeném Kostelci, 2008). Pokud mě paměť neklame, Lenka Chytilová se redakčně podílela i na sbírce Soulbuilding (1996), byla odpovědnou redaktorkou sborníku Prvovýstupy (1989), v němž jsme četli jméno Jiřího Studeného poprvé. Jeho prvotina Jistota tvarů (1990) naznačila, že na český poetický luh vstoupil básník vyzrálý a osobitý. V roce 2002 se čtenáři mohli seznámit s útlou sbírkou Lotosové jho (s podtitulem básně a duchovní texty vyšlo jako příloha časopisu Tvar), o dva roky později vyšlo „Lotosové zajetí“ a vzhledem k podobnosti názvů lze předpokládat jistou souvztažnost mezi oběma sbírkami. Lotosové zajetí ovšem neznám, takže pouze hádám. Na dřívější tvorbu navazuje Jiří Studený i ve zmíněné sbírce Zase básně. Inklinuje k sympaticky krátkým, někdy až aforisticky útržkovitým útvarům, v nichž je originální, čitelnější a zřetelnější. Čerpá ze zenových podnětů a pokud píše // každý jsme jiný // kout divočiny //, je to verš svým způsobem charakteristický pro autorův básnický svět.

Věra Kopecká potěšila čtenáře sbírkou se vskutku přílehavě voleným názvem **MEZI VEČERNÍCI A JITŘENKOU** (2008), doprovázenou vlastními ilustracemi, potvrzujícími autorčin všestranný talent. Její „výtvarné vidění“ je zjevné i z textu. Na rozdíl třeba od ukázněného, vycizelovaného Stepního běžce dopřála svým veršům širší metaforický prostor, větší rozběh a volnější verš. Stále však zůstává hledačkou, literární speoložkou, pátrající v hlubině lidského nitra po ryzím kovu lidskosti a vzájemné sounáležitosti. Stále spěje vlastními pěšinkami, nad nimiž //

ve tmě se chvěje // nejistota hvězd // . Ubírá se svým směrem s nadhledem a shovívavostí. Její básně jsou nejen mezi večerníci a jitřenkou utěšeným pohlazením.

Poněkud jiný okov spouští do studny a nabírá jím živou vodu poezie **Petr Musílek** sbírkou **AMORENA** (2008), kterou vydalo o.s. Quo vadis s vročením 2009 a s výtvarným doprovodem Aleny Kordíkové. Začneme s básníkem: // Kdo nemiloval starý dům // lepší dům nepostaví //. A navažme stejně motivačním // kde jiné vidí rozvalinu // otvíráš příští promluvy //. To je základní osnova sbírky, čistá linka, po níž se ubírají Musílkovy znepokojivé, zneklidňující verše, myšlenkovým rozsahem přesahující jeho dosavadní básnickou tvorbu. V kratších básních je sdělnější a průbojnější, poselství básnického šípů většinou míří přesně do středu terče. Nelze přehlédnout náznaky (celkem obecné) deziluze a nelze nevyčítit záchvěvy úporné naděje, směřující ke strízlivým, ryze civilním životním i tvůrčím postojům a hodnotám, v nichž bytostný optimismus převládá nad neskrývanou skepsí, aniž by bylo mnoho příčin k příliš vzdáleným jistotám. Vždyť o čem jiném vypovídají slova // Když říkáš štěstí // nevím nač se ptáš? // Petr Musílek klade ve sbírce Amorena řadu otázek. Čtenářům a sám sobě. Ne na všechny nachází odpověď. Neboť jsou otázky, na které zatím žádná odpověď neexistuje. Neboť, řečeno s básníkem, lidská touha přežít je jenom částí křehkých pavučin.

František Uher

ZAZNAMENÁVÁME - KOMENTUJEME

* **12. prosince se konala výborová** schůze Východočeského střediska OS v Pardubicích. Přítomni: Marcella Marboe, Iva Tajovská, Lenka Kadlecová, Hana Cihlová, Josef Kraus, Milan Dušek, Jiří Faltus, František Uher. Omluvena: Pavlína Vrbacká. Z přizvaných hostů se zúčastnili: Věra Kopecká, Marta Urbanová, Jaroslava Paštiková, Josef Krečmer, Jan Stejskal, Elena Kulakovská.

Vyslechli informaci z volební schůze ústřední OS v Praze. V Radě OS jsou dva naši zástupci:

M. Marboe a P. Poslední. O soutěži pro studenty středních škol a Zlatá stuha. Propozice na www.spisovatelevice.cz, o grantech a dotacích – podrobně na www stránkách střediska. Všichni členové by měli sledovat a využívat www stránky střediska. M. Urbanová se ujme organizace e-shopu (posílání knih přes internet) uvítá každou pomoc. Tajemnice L. Kadlecová umístí na web nový text stanov střediska schválený MV. Byly projednány návrhy do plánu práce střediska na rok 2009: festivalová organizace čtení, podzimní Umělecký maratón zaměřený převážně na děti a mládež, příprava literární soutěže, uspořádání výjezdného zasedání výboru, založení hudební sekce atd., návrh plánu práce bude umístěn na web. Do Východočeského střediska a jeho klubu byli přijati další členové. Tajemnice L. Kadlecová oznámila: Od 1. 1. 2009 bude evidenční list na webu o dvou částech.

Každý nový uchazeč o členství v Klubu ho vyplní podle obsažených instrukcí s pomocí stávajícího člena, který členství doporučí, po dodání tajemnici obdrží odkaz na stanovy a členské číslo, které použije jako variabilní symbol při placení členského příspěvku. Kandidáti na členství ve Středisku obdrží členské číslo až po schválení výborem!

Byly schváleny odměny organizátorům maratónu 2008: I. Tajovská, H. Cihlová, J. Hrabinec a M. Dušek po 1000 Kč. P. Vrbacká, V. Kopecká, L. Kadlecová, J. Kraus, J. Faltus, F. Uher a M. Dušek junior po 500 Kč.

Je třeba poděkovat za připravené pohoštění pro členskou schůzi sponzorům, panům Ragulovi, Koblihovi a Krausovi, bylo výtečné!

*** Do VČSOS byli přijati:**

Miroslav Skačani z Jihlavy vydal už čtyři knižní tituly a je členem ústřední Obce spisovatelů v Praze. Zařadí se do oblasti Vysočina.

Lukáš Vavrečka je studentem Filozofické fakulty Univerzity v Pardubicích, vydal tři knižní tituly experimentální poezie a prózy. Zařadí se do oblasti Pardubice.

Do Klubu VČSOS byli přijati:

Kristýna Moučková – studentka, oblast Pardubice

Blanka Veselá – studentka, oblast Pardubice

Zuzana Konopáčová – studentka, oblast Pardubice

Božena Tymichová z Opočna, oblast Orlicko

Jiří Popelka z Brandýsa nad Orlicí, oblast Orlicko.

Redakce všem novým členům k přijetí blahopřeje.

*** DOPLNĚK K VYŠLÝM KNÍŽKÁM V ROCE 2008.**

Mezi večerníci a jitřenkou – Věra Kopecká v Broumovských tiskárnách – básnická sbírka s vlastními ilustracemi.

Aforismy 2 aneb spadané listí – František Uher nakladatelství ALFA-OMEGA – sbírka aforismů s ilustracemi Věry Martinkové.

Knížka (ne)jen pro myslivce aneb co mne jen tak při šoulání napadlo – Oldřich Koudelka v TG-TISK Lanškroun s fotografiemi a ilustracemi.

Perličky ze školy – František Uher – sbírka vtipných perliček ve vydavatelství Akcent Třebíč

*** Omlouváme se panu Lukáši Vavrečkovi, že jsme v předchozím přehledu uvedli špatně jeho jméno při oznamování jeho básnické sbírky „Vyhanec s křídly“.**

* **Kdyby někdo mimo filmařskou komunitu** chtěl nějaké poučení o psaní scénáře, pak si může vyhledat stránku *Filmování*. www.filmovani.cz/jaknapsat.html – dozví se zde, co je scénář, jak ho psát, jakou formou a jak ho potom prodat. Najde tu kompletní scénář k filmu *Gympl*, základní manuál pro psaní scénářů, český překlad stránek www.screenwriting.info nebo vyhledávač scénářů (www.scripwriterawler.net).

Kontakt: sofar@atlas.cz (Přetisknuto ze Salónu Práva).

* **Jaroslava Paštiková nám ohlásila** vznik svých nových [www stránek](http://www.jakserodibraskove.cz). Kontakt na ně je: www.jakserodibraskove.cz

* **Redakce internetového deníku Subjektivník** nabízí autorům rozličných žánrů (aforismy, fejeton, glosy, recenze, poezie, próza, knihovnička ...) na svých internetových stránkách www.subjektivnik.cz spolupráci a těší se na vaše příspěvky.

OBSAH:

T. Sigmundová: Ilustrace	1
M. Dušek: Na slovíčko s Terezou Sigmundovou	2
V. Kopecká: Příběh	3
F. Uher: Neobyčejní obyčejní lidé.....	3
L. Macháček: Houdini, eskamotér.....	4
A. Kordíková: Tobě, Studánka	9
J. Frýzek: Neobyčejnosti ze života Štefana Konvičky	9
M. Urbanová: Polibek	11
M. Dušek: Odnikud nikam	11
M. Urbanová: Maniak v černé kukle.....	15
F. Uher: Noblesní poezie	16
J. Faltus: Bez výběru, Soukolí, Stvoření, Waterloo	17
P. Chvojka: Veřejná bilance	18
F. Uher: Šeptá Jiří Faltus	20
A. Kulakovská: Sen o koni.....	21
J. Plachetka: Průsvitná oblačnost.....	22
F. Uher: Účet, Na dně.....	25
Pardubický pramínek 2008 – zahraniční část	
E. B. Alleaume: Hvězdné nebe nade mnou	26
A. Firtinidoy: Hvězdné nebe nade mnou.....	28
K. Tyrala: Hvězdné nebe nade mnou.....	29
P. Opielka: Strach z létání	30
Z. Jirásek: Polil jsem tvé tělo vínem, Dejte mi kosu.....	33
I. Zadražilová (Host Kruhu): Nic jsi nepochopil	33
L. Vavrečka: Část II z Idealistického románu	38
M. Urbanová: Mlčící poušť	41
A. Bartynski (Host Kruhu): Znamení, Hůl, Prázdné okno	42
P. Chvojka: Jak chvění trav	43
J. Lukášek: Kostlivec, Frymbulín	44
Z. Bažant: Donkichotiáda.....	46
M. Urbanová: František Uher – Utkvělý podzim.....	49
M. Ulrichová: Polibek poznání.....	50
L. Huml: Kompromis	51
K. Podobová: Anděl ...?	51

F. Uher: Jiskření Blanky Hrdinové	53
B. Hrdinová: Barevný svět, Víra pro sedmikrásku	54
I. Tajovská: Chtění	54
M. Marboe: Pětadvacetileté.....	59
J. Paštiková: Vernisáž v Bohdanči.....	62
F. Uher: O nových knihách	63
Redakce: Zaznamenáváme – komentujeme.....	64
M. Urbanová: Aforismy	2, 10, 25, 53
M. Dušek junior: Fotografie	

KRUH, bulletin Východočeského střediska Obce spisovatelů Pardubice

Ročník V – číslo 15 – březen 2009

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec

Vytiskl: OFTIS s. r. o. v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 16 zasílejte:

Milan Dušek (próza a publicistika) – Helvíkovice 104, 564 01 Žamberk
(**Změna adresy od poloviny května 2009**)

e-mail: miloslavdusek@tiscali.cz

Jiří Faltus (poezie) – Zborovská 221, 563 01 Lanškroun

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Uzávěrka příspěvků: 11. května 2009

Zveřejněné práce nejsou upravovány a vyjadřují pouze vlastní názor autorů.

Toto číslo vyšlo za přispění Krajského úřadu v Hradci Králové.